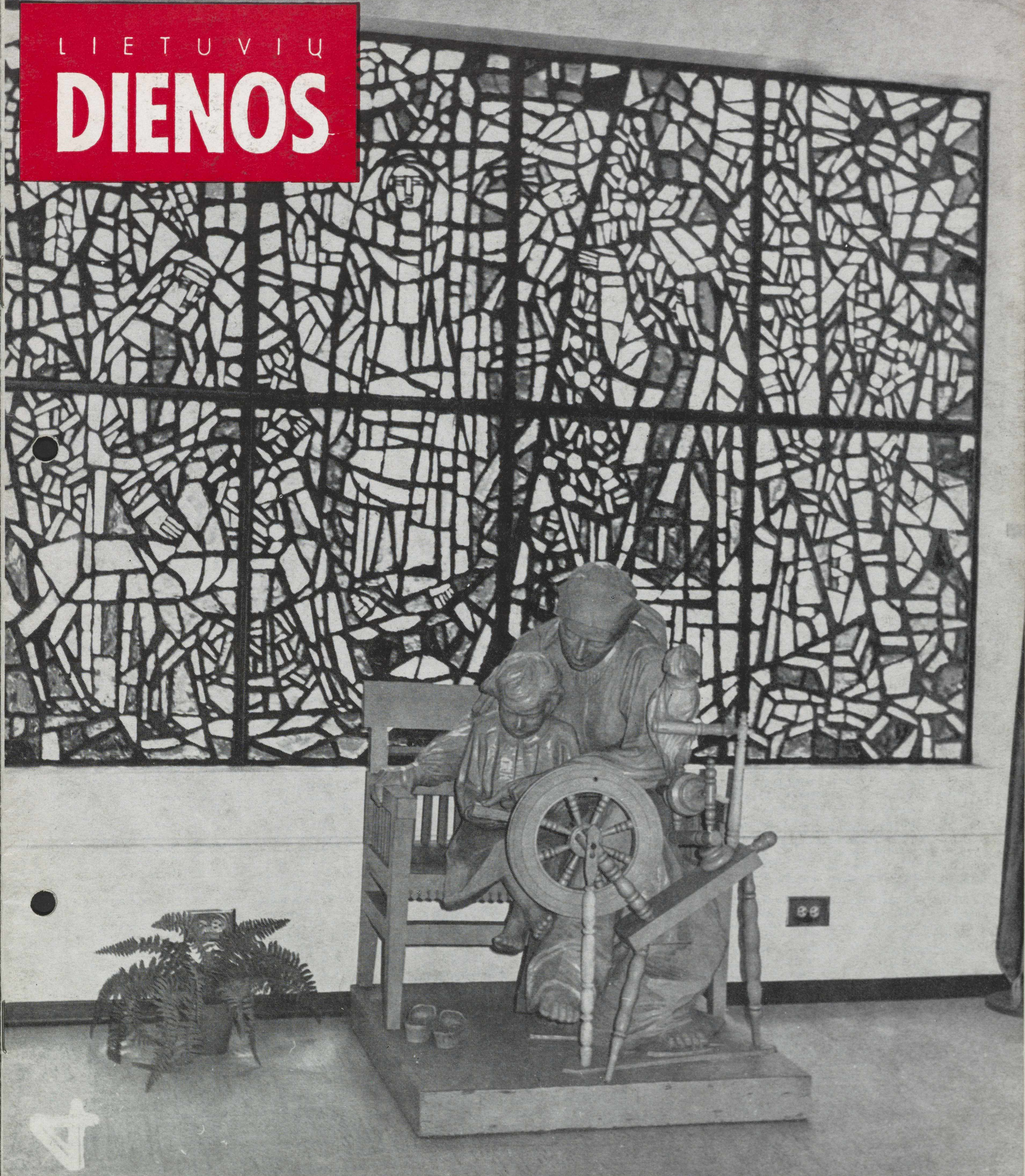

LIETUVIŲ

DIENOS

"VARGO MOKYKLA" BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJUJE

LITHUANIAN DAYS

MAY

1970

1970 M. GEGUŽĖS MĖN.

L I E T U V I Ų
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Ca. 90029
Telefonas: 664-2919

1970, gegužis Nr. 5 (204)
Eina XXI metai
May, 1970 No. 5 (204)
Vol. XXI

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief

Bernardas Brazdžionis

Literatūros Redaktorius / Literature Editor

Juozas Tininis

Foto Redaktorius / Photo Editor

Daumantas Čibas

Anglų k. Redaktorius / Senior English Editor

Milton Stark

Anglų k. Redaktorius / English Editor

Alfonas Milukas

Leidėjas / Publisher

Anthony F. Skirius

Administratorius / Circulation Manager

Juozas Andrius

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessary reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine. Žodinė ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais be atskiro susitarimo.

Publishers reserve the right to reprint any or all matter published in Lithuanian Days magazine without separate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, redakcija taisy ir tvarko pagal savo nuožiūrą.

Manuscripts or other matter submitted for publication in Lithuanian Days magazine will be edited at the discretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M.

"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina 85 centai. Single copy 85¢

Prenumerata metams \$8.00 bet kuriame pasaulio krašte. Subscription \$8.00 per year in any country of the world. Garbės prenumerata / Honorary subscription \$12.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California".

TURINYS / CONTENTS

Lietuvių kalba, Dr. P. Daužvardžio žodis Čikagos Universitete įvedant lietuvių kalbos kursą.	3
Jurgis Janušaitis, Lietuvių tautos golgotos kelias. Genocido parodos atidarymo proga ..	4
SPAUDOJ IR GYVENIME:	
100 metų lietuviai gyvena Čikagoje.....	6
JAV ir Kanados jaunimas nutarė	6
Mokytojų studijų savaitė ir kt.	6
V. Irlikienė, Kartą Pacifiko pakrantėj... Muzikės O. Metrikienės sukakties proga. ..	7
A. M-kas, Antrąkart areštuotas. Amaliko raštas apie Sovietų Rusijos imperijos ateitį.	8
Faustas Kirša, Pelenai. Poemos ištrauka. ...	9
KNYGOS IR AUTORIAI:	
Recenzijos, kronika.	10
K. Petrauskas, Balzeko lietuvių kultūros muziejus. Iliustruotas reportažas.	11
VEIDAI IR VAIZDAI.	
Iliustruota kronika.	15
LIETUVIŲ RADIOJ PROGRAMOS	
.....	16

ENGLISH SECTION

We Protest in the Name of Silent Nations. Memorandum evaluating the commemoration of Lenin's Anniversary.	17
Curriculum Vitae, by A. Kairys.	18
Lithuanian History in Stamps. Part CXXV. By A. Bernotas.	21
Books in Lithuanian Motif.	22
LITHUANIANS MAKE NEWS	22

"...Toliau už spalvų horizonto..." — Ilonos Peterienės dailės darbai. Iliustruota. 23

Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejaus fasadas.

Balzekas Museum of Lithuanian Culture in Chicago, 4012 Archer Ave. (front view).

VIRŠELIAI / COVERS

Pirmasis / Front Cover

Vargo mokykla, P. Rimšos skulptūra.

Ši skulptūra matoma ką tik įėjus į Balzeko Lietuvių Kultūros muziejų Chicagoj.

Apie muziejų skaitykite šio nr. 11-14 psl.

Foto J. Kasakaitis

Tale of a Spinning Wheel.

"The School of Lithuania in Distress" is a sculpture by Petras Rimša that has become a national monument. It depicts the heroic efforts of Lithuanian mothers to instill their young with whatever possible education in the dark 19th century of Russian oppression when no teaching in the native language of the country was permitted in Lithuanian at the schools.

A copy of this sculpture greets the visitor as he enters the ground floor of the Balzekas Museum of Lithuanian Culture in Chicago.

In the museum itself one finds another instance when private enterprise, one could even say personal hobbies, gradually are turning into significant components of a national institution (see pages 11-14). The founder of the Museum and its present spiritus movens and president, Stanley Balzekas, Jr., had begun organizing and amassing some noted collections of Lithuanian heritage: from the late numismatist Dr. A. Račkus, to name one. The individual exiles that reached America after W. W. II, each had brought along some precious, cherished token from his old country which eventually found their way into S. Balzekas' collections already getting in the shape of a museum.

In 1966 high ranking American officials, and leading Lithuanian personalities, from Europe and America, gathered in Chicago to officially inaugurate the Balzekas Museum of Lithuanian Culture.

The dedication of Lithuanian mothers has brought fruit beyond their dreams: their educated children and children's children have preserved not only their mother tongue and rich cultural traditions but great treasures of Lithuanian arts, craft and science too.

LFB Rytų Apygardos suvažiavimo proga surengtame partizanų paminėjime balandžio 26 d. Maspeth, N. Y. meninės programos dalyviai: (iš kairės): Tadas Alinskas — skaitė ištrauką iš partizanų knygos; Vytautas Volertas — pagrindinis kalbėtojas, pristatęs VI. Ramojaus "Kritusieji už laisvę" II tomą; Diana Melnikaitė ir Irena Šiugždaitė — duetas "Dainuojančios Rūtos"; Irena Veblaitienė — deklamatorė; Agita Abends (latvaitė) — akompaniatorė; solistė — Ona Pliuškonienė. Foto V Maželis

Partizanų minėjimo scenos dekoracija — meninis apipavidalinimas Pauliaus Jurkaus.

Program performers at a convention of Lithuanian Friends of the Frontier, Maspeth, N. Y.

Below: Stage sets for the artistic program, executed by Paulius Jurkus.

Lietuvių kalba

Lietuvos Gen. konsulo dr. P. Daužvardžio kalba, pasakyta Čikagos Universitete, ten įvedant lietuvių kalbos programą š. m. kovo 25 d.

Kalba įrašyta į JAV Senato "Congressional Records" 1970 m. balandžio mėn. 30 d. psl. S6411. Vertimą atsiuntė "Lietuvių Fondas".

Kalbu Lietuvos vardu.

Kaip Lietuvos konsulas, turiu garbės ir malonumo dalyvauti lietuvių kalbos inauguracijoje Čikagos universitete, būti liudininku šio labai reikšmingo įvykio.

Aš sveikinu ir dėkoju Čikagos Universitetui, Lietuvių Fondui ir visiems kitiems, kurie yra prisidėję prie sudarymo šios garbės Lietuvai ir lietuvių tautai, įvedant lietuvių kalbą į programą šios didžiulės mokslo įstaigos, kuri yra apėmusi kalbas daugelio kitų tautų.

Pagal daugelio įžymių autoritetų nuomonę, lietuvių kalba nusipelno pripažinimo ir yra labai vertinga kalbotyroje. Lietuvių kalba, kaip ir pati Lietuva, yra labai sena, bet tuo pat ruožtu yra labai jauna — moderniška kalba.

Prof. Benjaminas Dwight savo knygoje *Modern Philology* lietuvių kalbą vertina šitaip: "Lietuvių kalba yra labai vertinga filologams. Ji yra itin sena savo formose, senesnė už visas gyvas pasaulio kalbas, ir savo dvasia ir esme yra labiausiai gimininga sanskritui. Tuo pat metu ji yra labai panaši į lotynų ir graikų kalbas, ir ji gali pagauti klausą etimologo, kurio veidas būtų nukreiptas į lotynų kalbą, o ranka rodytų į sanskritą."

E. Reclus savo *Geographie Universelle* tvirtina: "Jei tautos vertė visoje žmonijos sudėtyje būtų matuojama pagal grožį kalbos, tai Lietuva turėtų turėti labai aukštą vietą tarp Europos tautų".

Garsusis filosofas Emanuelis Kantas lietuvių kalbos gramatikos įžangoje rašo: "ji (Lietuva) turi būti išsaugota, nes jos kalba laiko raktą, kuris atrakina paslaptis ne tik filosofijoje, bet ir istorijoje."

Šios kalbotyrinės lietuvių kalbos savybės daug byloja apie Lietuvos valstybės amžių ir senumą.

Nukelta į 5 psl.

Lietuvių tautos golgotos kelias

Jurgis Janušaitis

Visos foto — Tom Macdonald

Rami, taiką mylinti lietuvių tauta neilgai džiaugsi laisvu ir nepriklausomu gyvenimu. Didysis kaimynas — Sovietų Sąjunga lietuvių tautos sunaikinimą pradėjo ruošti jau 1938 metais V. G. Dekanozovą paskyrus NKVD "Baltijos skyriaus" galva. Planas Politbiuro buvo patvirtintas ir NKVD Įsakymas Nr. 001223 buvo išleistas jau 1939 metų spalio mėn. 11 d., atseit, aštuoniais mėnesiais anksčiau prieš Lietuvos okupaciją.

Lietuvių tauta nenujautė šio baisaus pavojaus ir tik Lietuvą rusams okupavus ši tautos didžioji drama iškilo visu savo baisumu.

Didelė dalis lietuvių, gyvenančių laisvajame pasaulyje, esame gyvieji liudininkai lietuvių tautos rusų-komunistų pradėto naikinimo. Mes patys išgyvenome, ne vienas pakėlė kalėjimuose neįsivaizduojamus tardymus, kankinimus, yra išlikusių gyvų liudininkų iš masinių žudynių, yra partizanų motinų ir iš Sibiro taigų sugrįžusių tremtinių.

Laisvasis pasaulis, komunizmo nepatyręs, vargu ar supras mūsų mažos tautos kruvinąją dramą. O gi kultūringasis pasaulis juk taip pat negali įsivaizduoti, kad okupantas, užėmęs kraštą, imtųsi priemonių sunaikinti tautą. O taip yra.

Pirmaisiais okupacijos metais ir vėliau antrukart sugrįžus raudonajai armijai, lietuvių tauta pakėlė pačius didžiausius nuostolius gyvybėmis. Bet pagaliau ir po sunkių laisvės

Kongreso narys Edward Derwinski kalbasi su dr. Kriaučeliūnu Washingtone apie gresiantį komunizmo pavojų ir palankiai sutinka lietuvių tautos genocido parodą, kurioje pažadėjo dalyvauti. E. Derwinski yra labai palankus lietuviams ir dažna proga kongrese kelia ir gina lietuvių bei Lietuvos reikalus.

Congressman Edward Derwinski in discussion with dr. L. Kriaučeliūnas. The representative's unceasing and sympathetic stand for Lithuanian causes are of great effectiveness in the Congress of United States.

Lietuvių tautos genocido parodos pristatymui vadovaujantis dr. L. Kriaučeliūnas (dešinėje) Washingtone, DC dėkoja JAV-bių kongreso mažumos vadui kongreso nariui Gerald Ford už pažadą dalyvauti parodos atidaryme Chicagoje birželio 13 d. ir pasakyti pagrindinę kalbą akademinės dalies metu.

Dr. L. Kriaučeliūnas is in charge of the presentation of the Genocide of the Lithuanian nation exhibit, starting in Chicago on June 13th. We see him calling upon minority leader Gerald Ford in Washington, D.C., to express thanks for the Congressman's consent to deliver the main address at the opening of the exhibit.

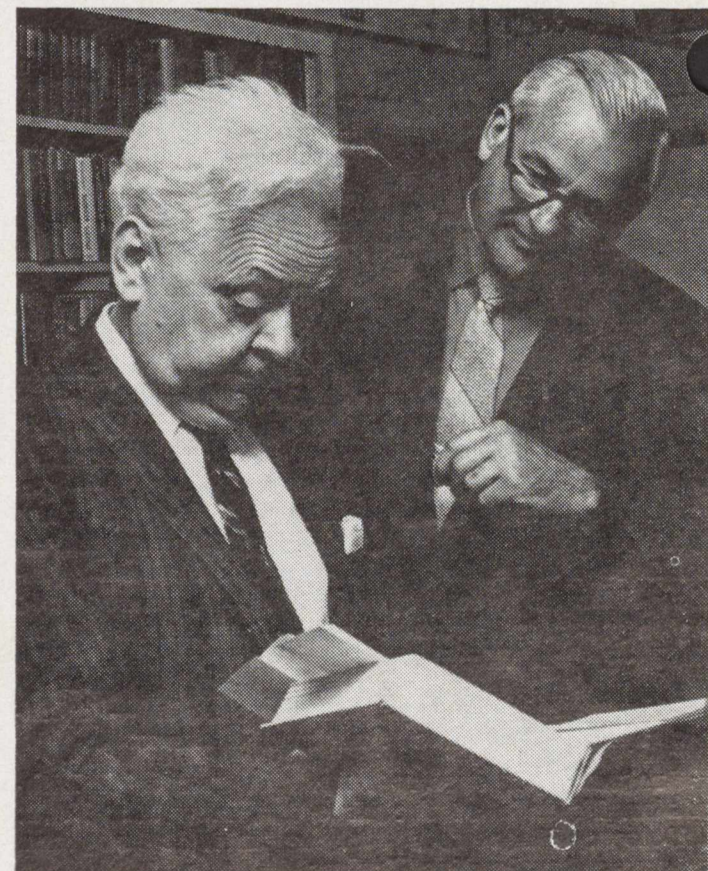
kovų lietuvių tautos gyvastingumas gimtoje žemėje nebuvo palaužtas. Lietuvių tauta savo žemėje liko gyva, dabar kiek pritolusi, bet niekada neatsisakiusi laisvės ir nepriklausomybės.

Šiais metais sukanka trisdešimt metų nuo lietuvių tautos naikinimo pradžios. Atėjęs šauksmas iš okupuotos Lietuvos mus ragina kalbėti už pavergtuosius laisvajam pasauliui ir liudyti komunizmo žiaurumus, jų darbų tautų naikinimo metodus. Pavergtieji ryžtasi verčiau mirti savoje žemėje negu vergauti pavergėjui.

Ar mes pakankamai kalbame apie mūsų tautos tragediją laisvajam pasauliui? O gal gi darosi nemadinga kelti buvusių sąjungininkų prieš fašizmą "žygdarbius"? Pasaulis bando vesti sunkią kovą prieš komunizmo grėsmę; bet ar visi tą grėsmę supranta? Pavyzdžių turime daug ir čia pat Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Vienas iš Chicago Tribune redaktorių, dabar reziduojantis Washingtone, DC, Walter Trohan (kairėje), daug kartų Lietuvos reikalą minėjęs didžiojoje amerikiečių spaudoje, ir prezidento R. Nixono vienas patarėjų pulk R. Vandervort, dr. Kriaučeliūnui juos aplankius, pažadėję dalyvauti genocido parodos atidaryme.

Walter Trohan (left), an editor of the Chicago Tribune, residing in Washington, D.C., is often raising Lithuanian matters in the top American press. With col. R. Vandervort they are giving consent to dr. Kriaučeliūnas to attend the genocide exhibit.

Kongreso narys Roman Pucinski, lietuvių bičiulis (kairėje), Washingtone kalbasi su dr. L. Kriaučeliūnu lietuvių tautos genocido klausimais ir pažada dalyvauti Chicagoje rengiamoje genocido parodoje birželio 13 d.

Congressman Roman Pucinski, a friend of Lithuanians (left), discussing problems of Lithuanian genocide with dr. L. Kriaučeliūnas. He will participate at the opening of the genocide exhibit in Chicago on June 13th.

Šios skaudžios lietuvių tautai sukakties proga į Amerikos visuomenę ryžtamasi prabilti įmanomu būdu. Būtent, Amerikos Lietuvių Tarybos pastangomis, keletą metų padirbėjęs, specialus komitetas (pirm. Jonas Jasaitis, nariai—dail. Adomas Varnas, dail. Z. Kolba, A. Valėnas, Jonas Bertašius, Juozas Skorubskas ir Leonas Prapuolenis) surinko daugybę autentiškų dokumentų, liudijančių bolševikų nusikaltimus okupuotoje Lietuvoje ir visa tai suglaudė į didelio formato skydus, parengdami specialią lietuvių tautos genocido parodą, kuri amerikiečių visuomenei, politikams ir visuomenininkams bus pristatyta birželio mėn 13 d. Sheraton viešbutyje, Chicagoje. Parodos atidarymo iškilmėse pasižadėjo dalyvauti nemažas skaičius įžymių politikų.

Parodai vadovauti Amerikos Lietuvių Taryba pakvietė dr. Leoną Kriaučeliūną, energingą visuomenininką. Jis gegužės mėn. 6 d. lankėsi Washingtone, DC, ir užmezgė ryšius su visa eile JAV kongreso ir senato narių ir plačiai išsikalbėjo lietuvių tautos genocido jam pavaizduoti parodos reikalais.

Iš Washingtono į parodos atidarymą atvyksta ir pagrindinę kalbą pasakys JAV kongreso mažumos vadas respubl. kongresmanas Gerald Ford. Jam gerai žinomos lietuvių problemos ir apie lietuvių pastangas jis yra šiltai atsiliepęs, prisimindamas visą eilę lietuvių veikėjų iš kaimyninių kolonijų.

Į parodos atidarymo iškilmes taip pat atvyksta kongresmanai Edv. Derwinski ir Roman Pucinski. Juodu abu lietuviams gerai žinomi vyrai, nekartą kalbėję Vasario 16 progomis.

Į parodą atvyksta Chicago Tribune vienas iš redaktorių, dabar gyvenęs Washington, DC, Walter Trohan, ne kartą savo turiningais straipsniais Chicago Tribune laikraštyje kėlęs ir okupuotos Lietuvos klausimą.

Birželio tryliktosios minėjime ir parodos atidarymo iškilmėse dalyvaus Chicago miesto meras R. Daley, gubernatorius Ogilvi ir daugiau pasižadėjusių žymių asmenų.

LIETUVIŲ KALBA CHICAGOS UNIVERSITETE

Atkelta iš 3 puslapio

Iškeltieji faktai rodo, kad Lietuva yra subreadusi valstybė. Ji yra lygaus senumo su daugeliu kitų Europos valstybių ir turi nuostabią istoriją, perpildytą dramatiškų atmainų. Dabartinė jos būklė yra liūdna. Jos žmonės, vis dėlto, yra pasiryžę išlikti. Šekspyro žodžiais sakant (Karalius Henrikas VI):

“Nors prievartautojas dabar valdytų, dangus yra teisus, ir laikas išlygins skriaudą.”

(Savo kalbą konsulas baigė, tikėdamasis, kad Čikagos Universiteto pavyzdys bus inspiracija ir kitiems Universitetams, o kalbos branginimas — “visiems lietuviams, ypačiai lietuviams studentams ir profesionalams.”

Kad lietuvių kalba būtų įvesta Čikagos Universitetan, daug pastangų padėjo Lietuvių Fondo žmonės dr. A. Razma, dr. G. Balukas, “Draugo” redaktorius dr. J. Prunskis, studentė E. Bradūnaitė ir kt. Dėtos pastangos atnešė vaisių. Kovo 25 d., Čikagos Universiteto rūmuose susirinkus lietuvių visuomenės būriui, spaudos, radijo, TV atstovams bei šio universiteto profesoriams, lietuvių kalba iškilmingai “įvesdinta” į mokomųjų dalykų programą. Po kalbų, kur žodį tarė ir Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis, Lietuvių Fondas universiteto rektoriui prof. J. Vilsonui įteikė \$5000 čekį studijų pradžiai.

Lietuvių kalbos kurso vedėju numatytas prof. dr. Petras Jonikas, žinomas kalbbininkas; pradedantiesiems dalyką dėstys Elena Bradūnaitė, ką tik studijas baigusi MA laipsniu.

Iškilmėse dalyvavo visa eilė lingvistų profesorių: čekų ir viduramžių literatūros — prof. Sweikowski, lenkų kalbos — Terlecki, rusų k. — prof. Ehfe, slavų kalbų — prof. Golab ir Aronson ir šio un-to dekanai — Streeter ir Dembowski. (Žiūr. foto nuotraukas LD balandžio nr. 14 psl., “Veidų ir vaizdų” skyriuje).

Šia gerai paruošta lietuvių tautos genocido paroda norima akivaizdžiai priminti amerikiečių įtakingiems asmenims, kad komunizmo grėsmė artėja, kad su juo turi būti kovojama visais frontais ir visomis priemonėmis, ko iki šiol laisvieji Vakarai nedrįso pilnai parodyti.

Lietuvių tautos golgotos kelias yra ryškus pavyzdys komunizmo užmačių visų pirma tautas pavergti, o paskui sunaikinti. Tai liudija dokumentai, tai kalba tūkstančiai išžudytų, tai byloja Katynas, Pravėniškės, Panevėžys, Rainiai ir dažnas Lietuvos kampelis, nes vargu rasi vietą, kurioje nebūtų tekėjęs nekaltas lietuvių kraujas.

Šis birželis teprimena ir mums, laisvajame pasauly gyvenantiems, kad atliktume savo pareigas pavergtai tėvynei, kad visada ir visomis galimomis priemonėmis liudytume pasauliui ir komunizmo nemačiusiam žmogui komunizmo kėslus, jo darbus ir nusikaltimus žmonėms ir ramioms tautoms, kurios norima nušluoti nuo žemės veido.

Lietuvos gen. konsulo kalba, pasakyta Čikagos Universitete, yra keleriopai reikšminga.

Pirma, ji suderinta su Amerikos sąlygomis: Lietuva tebelaikoma laisva (rusų okupacija atmetama) ir gen. konsulas savo motto “*Kalbu Lietuvos vardu*” pasako dalyko esmę. Vadinasi, Lietuva turi savo tautos kalbą, tai kalbai duodama priderama vieta Čikagos Universitete ir Lietuvos konsulas tą įvykį priskiria Lietuvai: pripažinimas lietuvių kalbos yra atitinkamas pripažinimas Lietuvos, atitinkamas atkirtis dabartiniams jos okupantams.

Antra, šio lietuvių kalbos pripažinimo iškilmėse dalyvavo oficialūs Amerikos įstaigos pareigūnai, iš vienos pusės, ir lietuvių kalbos atstovai bei lietuvių visuomenės įgaliotiniai — iš kitos. Tų dviejų pusių sutarimas duoti lietuvių kalbai tinkamą vietą tarptautinio pobūdžio darbe — kalbotyros moksle, — buvo manifestacija kultūrinio darbo ir aiškaus sutarimo tą darbą dirbti.

Trečia, kaip ir savaiminis lietuvių kalbos ir Lietuvos pripažinimo faktas padarė atbalsį aukščiausiam Amerikos politiniame forume — Kongrese. Ten Senate šis lietuvių žygis buvo įdokumentuotas, įrašytas į Congressional Records.

Žemė, kraštas, kur tauta gyvena, yra gamtinis, niekuo nepakeičiamas pradas tautai gyventi ir to dėlei tauta surišta su savo kraštu papročiais, kultūra, menu. Jos istorija neatskiriama nuo jos geografinės vietos.

Kalba ir jos kultūra yra antras esminis pradas tautai save atptžinti, nuo kitų atskirti bei savo vietą tarpe jų išlaikyti. Kalbai tarpti ir jai kultūrėti tikrai savo tautos krašte tegalima.

Baltų tautos kentėjo pavojus iš vakarų — prūsai ir latviai; jie buvo puolami germanų. Lietuvius iš rytų ir pietų spaudė slavai; čia dabar rusai, komunizmu prisidengę, naudoja administracines ir militarines priemones baltų tautoms sunaikinti. Tačiau baltams išlikti, t. y. savo kalbą išlaikyti ir savo kraštui laisvę atgauti gelbsti šie esminiai reiškiniai: pirma, rusų tauta, pati būdama alinama komunistinės sistemos, kurion yra pajungta daug skirtingų tautų, neturi intelektualinės jėgos pavergtoms tautoms išlaikyti; antra, ten dabar bruzda totoriai, izraelitai, mongolai ir kiti. Susipratimas pačiuose rusuose ir pabudimas iš ilgos komunistinio košmaro nakties taip pat yra viena iš reikšmingųjų naujos eros prošvaisčių, žadančių pavergtoms tautoms viltis naujo rytojaus (Žiūr. šio LD nr. 8 p.)

Turėdami didelę savo tautos dalį Amerikoje, kur pavienėms tautybėms yra galima platus savarankiškumas, ir lietuviai gali organizuoti kultūrinės priemonės savo identitetui išlikti, o taip pat dėti pastangas Lietuvos laisvei ir nepriklausomybei atgauti.

KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ PROTESTAS JUNGTINĖMS TAUTOMS

Ryšium su UNESCO pasinešimu iškilmingai paminėti Lenino gimimo sukaktį, jį paskelbiant net humanistu, LKDS cento komitetas pasiuntė UNESCO vadovybei Paryžiuje protesto laišką, kurio nuorašus taip pat pasiuntė JT gen. sekretoriui ir JT Žmogaus Teisių Komisijai. Pro Memorijoje CK taria, jog toks JT pasinešimas yra grynas cinizmas, nes Lenino „nuopelnai“ žmonijai yra grynas nesusipratimas. Jis sukūrė valstybę, kuri šiandien yra didžiausias tautų ir žmonių kalėjimas. Ji yra vienintelė kolonialinė žmonijos išnaudotoja. Ji yra išžudžiusi virš 30 milijonų nekaltų žmonių. Jo sukurta sistema ir šiandien laiko vergijoje 100 milijonų žmonių ir keliolika kraštų. Ir už tai JT jį laiko humanistu? Tai yra JT bankroto neabejotinas ženklas JT buvo sukurtos ant gražiausių moralinių principų tarnauti monijai. Tokiu elgesiu, kaip Lenino paskelbimas humanistu ir jo minėjimas, jos save naikina. (KDI)

JAU ŠIMTĄ METŲ LIETUVIAI GYVENA ČIKAGOJE

Turimomis žiniomis pirmieji lietuviai — Liutkevičius, Jurgis ir Baltrus Špokevičiai su šeimomis — Čikagoje apsigyveno 1870 metų birželio mėnesį. Tuo būdu šių metų birželyje sueina šimtas metų, kaip lietuviai gyvena Čikagoje.

Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejus numato šį istorinį įvykį atitinkamai paminėti. Muziejaus vedėjas S. Balzekas, jr., kreipiasi į visus Čikagoje ir kitur JAV-se, Kanadoje ir kitose valstybėse gyvenančius lietuvius, kurie „dar skaito lietuviškus laikraščius“ ir šį laišką skaitys ir, jei ne patys, tai minėtųjų šeimų palikuonys (vaikai, vaikaičiai, ar kiti artimi giminės), tai visi kiti apie juos žinančieji, prašomi suteikti šiam muziejui žinių: palikuonio pavardė ir vardas (o jeigu pavardė būtų jau suamerikoninta, tai kaip dabar vadinasi), amžius, tikslus adresas, profesija ar verslas, šeimyninė būklė (vedęs, ne), medžiaginė būklė (turi turto, dirba, gyvena iš pensijos, gyvena senelių namuose etc); ar tebevaldo šeimoje savo tėvų kalbą; sukūręs lietuvišką šeimą; ar mišrią.

Pageidaujama, kad pasiteiraujantieji asmenys patys (arba apie juos žinantieji) atsiųstų šiam muziejui savo, savo šeimos narių bei gyvenamų vietų (namų, farmų, įmoni) foto nuotraukų.

Rašyti galima abiem — lietuvių ar anglų — kalbomis. Už suteiktas žinias muziejus iš anksto dėkoja. (Balzekas Museum of Lithuanian Culture, 4012 W. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632)

JAV IR KANADOS JAUNIMAS NUTARĖ

JAV-bių ir Kanados lietuvių jaunimo atstovų suvažiavimas, sušauktas PLB valdybos iniciatyva ir įvykęs š. m. gegužės 16-17 dienomis Cleveande, Čiurlionio Ansamblio namuose, apsvaustęs II-jo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso tikslus ir siekimus, nutarė:

— ryžtis II-ji Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą įgyvendinti;

— kvieisti prie šio didžiojo tautinio tikslo aktyviai dėtis visas lietuvių jaunimo organizacijas, spaudą ir paskirus asmenis;

— prašyti visų kraštų Lietuvių Bendruomenes ir plačiąją lietuvių visuomenę kongresą moraliai bei materialiai remti;

— rengti jaunimo kongresus paskiruose kraštuose ir į juos siųsti JAV ir Kanados jaunimo atstovus;

— atsižvelgiant į likiminius Lietuvių Tautos siekimus, rūpintis, kad Jaunimo Kongresas protestuotų prieš genocidinę Lietuvos okupaciją ir pasisakytų už Lietuvos laisvės atstatymą;

— Kongreso metu pristatyti viso pasaulio lietuvių kultūrinio gyvenimo eksponatus — dailės ir foto parodas, leidinius, koncertus, dramos veikalų pastatymus;

— įjungti ankstyvesnės imigracijos jaunimą į kongreso darbus;

— kongreso tęstinumo išlaikymui paruošti konkrečią pokongresinę programą;

— prašyti PLB valdybą dar šiais metais surengti jaunimo simpoziumą bendravimo su kraštu klausimu ir to simpoziumo dalyviams, klausimą išstudijavus, savo pageidavimus ir sugestijas pateikti Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komitetui;

— reikšti padėką dr. Antanui Butkui, p. Mildai Lenkauskienei, LB Ohio Apygardos Jaunimo sekcijai, I-mos ir II-os Clevelando LB apylinkių valdyboms ir visai PLB valdybai už įdėtą pastangas reigiant šį pasitarimą.

Nutarimų komisijas Audronė Kubiliūtė, Ramunė Kviklytė, Romas akadolskis, Saka-dolskis, Vacys Šaulys ir Julius Šermukšnis.

MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

JAV-bių ir Kanados lietuvių mokytojų IV-ji *studijų savaitė* įvyks rugpiučio 16-23 dienomis Dainavoje, Manchester, Michigan. Prof. Antanas Salys skaitys įžanginę paskaitą: „Kodėl lietuvių kalba svarbi lyginamajai indoeuropiečių kalbotyrai“.

Studijų savaitės programa sudaryta taip, kad būtų skiriama kiek galima daugiau laiko pedagoginiams klausimams; nebus pamiršta ir kiti du svarbūs reikalai: „Lietuviška mokykla ir jaunimo organizacijos“ ir „Lietuviškų mokyklų ateitis“.

LIETUVOS STEIGIAMOJO SEIMO 50 METŲ SUKAKTĮ MININT

— Lietuvos Steigiamojo Seimo buvę nariai — *Eliziejus Draugelis*, Lietuvos Ūkininkų Sąjungos atstovas, *Magdalena Galdikienė*, *Mykolas Krupavičius*, Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos atst., *Antanas Milčius*, Lietuvos Darbo Federacija, *Jonas Pakalba*, Lietuvos Socialdemokratų partija, *Juozas Pronskus*, *Kazys Škirpa*, Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjunga, — gyvenantys laisvajame pasaulyje, išleido atsišaukimą anglų kalba ir išsiuntinėjo anglosaksų kraštų parlamentarams. Pareiškimai išsiuntinėti per tų kraštų Bendruomenes ir kt. organizacijas. Prašoma ir kitų kraštų Bendruomenes išsiųsti į savo gyvenamo krašto kalbą ir pasiųsti savo krašto parlamentarams.

Mūsų spaudoje tas raštas buvo paskelbtas lietuviškai. Dar Steigiamojo Seimo sukakties proga yra išleide raštus Liet. Krikščionių Demokratų Sąjungos cento komitetas ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba.

“LIETUVIŲ DIENOSE” GAUNAMOS KNYGOS

RINKTINĖS MINTYS. Sudarė kun. dr. J. Prunskis. Žymiųjų pasaulio žmonių — mokslininkų, menininkų, vadų, valstybininkų ir kt. pasakymai, aforizmai. Neišsemiamas turtas paskaitininkams. 326 p. Nominalinė kaina \$4

VYSKUPAS IR VELNIAS. Rašytojo Igno Šeinaus pomirtinis naujų apysakų rinkinys. Apie 200 psl. Kaina \$3.00

SMULKIOJI TAUTOSAKA. Sudarė J. Mingirdas. Lietuvių patarlės, priežodžiai, posakiai, surašyti abėcėlės tvarka. Tinka Lituanistinėms mokykloms. Kaina \$3.50

DAŽYTAS VUALIS. Pasaulio garsaus rašytojo W. Sommerset Maugham romanas, pagal kurį susuktas filmas “Septintoji nuodėmė” Lietuvių kalbon vertė Stp. Zobarskas. Kaina \$3

MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS. Parašė Vytė Nemunėlis; iliustravo spalvotais piešiniais V. Stančikaitė. Tai gražiausia ir labiausiai skaitoma knygutė vaikams. Kaina \$3.00

LIETUVA — EUROPOS NUGALĖTOJA. Lietuvos laimėjimai iki krepšinio meisterio Europos pirmenybių. Iliustruota. Sudarė A. Gustaitis. Tinka jaunimui. Kaina \$2.50

ŽAIŽARAS. Pasaka mažiems, teisybė dideliems. Parašė Daumantas Čibas. Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė. Kaina \$2.00

KETURKOJIS UGNIAGESYS. Parašė D. Brazytė-Bindokienė. Iliustravo Zita Sodeikienė Mažiesiems. Kaina \$2.00

ORDER BLANK

Please mail me the following books:

Lithuania — Land of Heroes
Price: \$4.75 \$

Crosses
Price: \$4.00 \$

Dance of Lietuva
Price: \$5.00 \$

The Battle of Grunwald
Price: \$3.00 \$

Map of Lithuania
* Wall map — \$4.50 \$
* Map in book form — \$3.50 \$

Popular Lithuanian Recipes
Price: \$2.50

Leave Your Tears in Moscow
Price: \$3.95 \$

The Balts
Price: \$7.50

The Evening Song
Price: \$3.00 \$

The Forest of Anykščiai
Price: \$3.00

The Ordeal of Assad Pasha
Price: \$2.00 \$

Vytautas The Great
Price: \$3.00; hard cover \$4.00 \$

Mail this order blank and your check to:

LITHUANIAN DAYS PUBLISHERS
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029

Kartą Pacifiko pakrantėj

Kovo mėnesyje Los Angeles lietuvių parapijos salėje koncertu ir akademija paminėta neįprasta — dviguba — Onos ir Antano Metrikių sukaktis. Paminėta parapijos salėje, bet įvykis ir asmenys verti dėmesio ir už parapijos ribų.

Ona Skiriūtė (vėliau ištekėjusi už Metrikio) gimė Chicagoj. Muzikinį kelią pradėjo būdama penkerių metų. Paskui lankė ir baigė A. Pociaus konservatoriją ir Amerikos muzikos konservatoriją; po to dvejus metus studijavo akomponavimą, 5 metus dirbo su garsia amerikiečių balso mokytoja Lala Fletcher, kuri ruošė dainininkus operos repertuarams. Buvo nuolatinė akompaniatorė sol. E. Rakauskienės. Per 11 metų vargoninkavo ir vedė choras dairiose bažnyčiose. Kompozicijos mokėsi pas garsų Dr. Darvasz; bažnytinės muzikos — pas Tagliavani, Vatikano muzikos direktorių.

Ona Metrikiene yra sukūrusi 4 bažnytines giesmes; viena iš jų, 17 psalmė, su dideliu pasisekimu giedota Sacred Heart bažnyčioje, kur ilgus metus vargonininkavo garsus amerikiečių muzikas Biggs ir jo žmona, irgi garsi muzikė.

Daugiau kurti O. Merikiene ėmė tik nuo 1960 metų. Per trumpą laiką ji sukūrė tikrai nemaža: minėtas 4 bažnytines giesmes, muziką A. Norimo komedijai "Dingo svajonės" ir apie 30 dainų solo bei chorams. Į savo kompozicijas ji įneša naujų variacijų, kaip solistės ir fleitos duetą ("Gegutė"...), vietoj akomponavimo tik pianinu, ji naudoja muzi-

kinį kvartetą: pianą, smuiką, obojų, arfą.

O. Metrikiene muzika, kaip ir pati kompozitorė, švelni, nostalgiška, pilna maironinės meilės tėvynei, kurios ji nėra mačiusi, nes muzikė jau trečios kartos Amerikoje gimusi lietuvaitė.

Daugelį tekstų muzikai yra parašęs jos vyras — Antanas Metrikis. Jis irgi labai švelnios sielos žmogus, pilnas meilės viskam, kas lietuviška. Nors dirba kitoje specialybėje, bet gerai nusimano ir muzikos srityje ir prisideda konstruktyvia kritika bei pastabomis prie savo žmonos kūrybos. Iš tikrųjų, reta rasti tokią šeimą, kur abu taip gražiai bendradarbiautų, vienas antrą papildydami.

Abu Metričiai reto nuoširdumo lietuviai, tat nenuostabu, kad į jų pagerbimą kovo mėn. 15 d. prisirinko žmonių pilnutėlė parapijos salė, kas nedažnai pasitaiko. Tai buvo dviguba šventė: O. Metrikiene 50 metų muzikinio ir abiejų kartu 30 metų vedybinio kelio sukaktis.

O. ir A. Metrikiams persikėlus gyventi į Los Angeles, didžiausią lietuvių kultūrinį centrą Amerikos Vakaruose, O. Metrikiene netrukus suorganizavo moterų septetą "sutartinę", davusią pradžią dabartiniam jos vadovaujamam ansamblui "Vakarų Aidai". Šis ansamblis, kartu su šokėjų grupe "Audra" pasirodė kaip veiklus vienetas, pastatęs "Valsų karalių" (pagal J. Štrauso muziką), "Dainos, muzika ir gėlės" (daugiausia O. Metrikiene muzika)

Po spektaklio "Kartą gintaro pakrantėj": solistai, šokėjai, choras, vadovai. Vidury — muz. O. Metrikiene, antra nuo jos į dešinę — sol. B. Dapšienė, puikiai atlikusi solo partijas, toliau už jos — A. Žemaitaitis, režisierius.

After the show is over: composer Metrikiene surrounded by the company.

Muzikė kompozitorė Ona Metrikiene.

ir apvainikavęs savo veiklą spektakliu "Kartą gintaro pakrantėj", kuriam muziką specialiai sukūrė Ona Metrikiene.

Šis spektaklis (dviejų dalių: Kartą gintaro pakrantėj ir Joninė) režisuotas A. Žemaitaičio, pasiliks ilgai visų jį mačiusių atmintyje ne vien dėl to, kad jaunimas (o kartu ir vyresnieji) gerai vaidino, sklandžiai dainavo, darniai šoko, bet ir dėl to, kad muzika buvo nuotaikinga ir sukurta vieno žmogaus — moters — Onos Metrikiene. Solo, chorinių ir dueto dainų pynė buvo išlaikyta per visą spektaklį, vienur žiū-

rovą nuteikianti nostalgikai, liūdnei, kitur linksmai ir žaismingai.

Muzikės O. Metrikiene ansamblis į Los Angeles muzikinį gyvenimą atėjo visų priimtas su džiaugsmu, kaip reikalingas vienetas, kurs užpildytų spragą tarp komp. B. Budriūno vedamo choro ir muz. G. Gudauskiene lengvo žanro muzikos bei pastatymų jaunimui. Kiekvienas iš šių vienetų ir kūrėjų mūsų yra labai vertinami, nes jų visų mums reikia lietuviškame gyvenime.

V. Irlikiene

Antrakart areštuotas...

Apie knygą "Ar Sovietų Sąjunga išsilaikys iki 1984 metų?" ir jos autorių Amalriką

Honoraro "avansas" už knygą

Praėjusių metų gruodžio mėnesio numeryje šio žurnalo puslapiuose kalbant apie kovojančius bei protestuojančius sovietų rašytojus buvo užsiminta apie jų originaliausią, jauną, 1938 metais gimusį, Andrei Amalrik ir jo netrukus pasirodanti knygą "Ar Sovietų Sąjunga išsilaikys iki 1984?", versta iš užsienin pasiūsto rusiško rankraščio.

Šiomis dienomis knyga pasirodė angliškai, išleista New Yorko ir Toronto leidyklų. Ir čia pat, lyg patvirtinant tėvynėje palikusių rašytojų logiškus išvedžiojimus (kad "rusiškomis sąlygomis geriausi yra tie žmonės, kurie priešinasi ir kovoja ten pat..., jog Stalino palikuonys "tik patvirtina mano pažiūrą, kad režimas menkėja ir žlunga") — A. Amalrikas antrą kartą areštuotas.

Tai įvykdyta ketvirtadienį, gegužės 21 d. Rašytojas su dailininke žmona Giusel buvo pasitraukęs į nedidelį poilsio namelį Akulovo kaime, 150 kilometrų nuo Maskvos, kur iš viso tegyveno penkios šeimos.

11-tą valandą prieš piet sodybon atvažiavo keturios mašinos, prisėdusios KGB valdininkų. Kaip paprastai, nepaisydami jokių teisinių formalumų, jie užplūdo namo vidų. Nors nepasibelde įėję, tačiau parodė neįprastai jautrų apsiėjimą su savo auka; kai kurie agentai net po darželių pavaikščiojo ir nusišknė gėlyčių.

Amalrikas buvo apklausinėtas, ar dalyvausiąs birželio 14 dienos rinkimuose. O jis pasitikrino prokuroro ir agentų pažymėjimus ir jų pavardes užsirašė, simboliškai pasipriešindamas areštui.

Kratos metu buvo padarytas sulaukytų daiktų aprašas, kurio nuorašą agentai įteikė rašytojo žmonai. Į pareiškimą, kad ir jų butas Maskvoje taip pat bus krečiamas, Amalrikas protestavo: ir jis turįs ten dalyvauti. Sutikta nenorom. Po po rašytojas, protestuojant, buvo paimtas už parankių ir išvestas į juodą mašiną. Kartu paėmė ir jo žmoną, su kuria buvo elgiamasi mandagiai, o kelionės metu net pareikštas apgailestavimas dėl blogų kelių. Gi dailininkė, Amalriko žmona, savo ruožtu pasityčiojo iš KGB agentų, atsakydama: "Jūs šnekate, lyg būtumėt svečiai iš Amerikos".

Po kratos Maskvoje Amalriką išvežė kalėjiman. Pasikartoję 1965 metų areštas ir ištrėmimas Sibirian, kuris tada truko dvejus metus.

Naujoji Amalriko knyga

"Tai pati giliausiai skrodžianti bei išbalansuota sovietinės visuomenės struktūros

analizė, kokią bet kas yra atlikęs Rusijoje ar Vakaruose nuo praėjusio karo pabaigos", — rašo "Sunday Telegraph", Londone.

O tai tėra apie 60 puslapių "studija", tariant autoriaus žodžiais. Netikslu būtų pasitenkinti vien jos turinio santrauka, nes ir autoriui savo teigimus tiek išsamiai išdėscius, neliko daugiau ko besakyti, o vien fatališkojo antro arešto belaukiant — "auginti agurkus bei pomidorus", kaip jis pats išsireiškė.

Sovietinę visuomenę Amalrikas piešia niūriai. Tai esąs trijų sluogsnių sumuštinis ("sandvičius"), kurio pagrindas yra neištirta, destruktiviškai potenciali, tačiau vilčių neteikianti, tamsi masė, o viršutinis sluogsnis — tai suparaližuotieji režimo atstovai. Tarp jų — vidurinė klasė, kurioje po Stalino laikų pastebėtas šioks toks sujudimas ir kuri viena tegalinti, autoriaus manymu, sukelti kiek vilčių dėl pasikeitimų ateityje.

Viduriniąja klase autorius laiko laipsniškai besijungiančius savo gerėjančią būklę įstatymiškai pagrįsti inteligentus, specialistus. Užtat ir rūpi jiems sustiprinti įstatymų galią. Jų atsitiktinė opozicija, protestai prieš neteisėtus persekiojimus arba už laisvę, tiek ir įmanomi, kiek jie yra tvarkos ir įstatymų rėmuose, o svarbiausia — kiek opozicija iš viršaus pakenčiama. Tat jų "demokratiškas reformų" vedamoji mintis yra siauro ir apsiginamojo pobūdžio. Režimo požiūriu jie yra impotentai.

Režimas taip pat paradoksalus. Kaip per penkerius metus prieš II karą vyko dinamiškos vidaus permainos, tai atsinaujinimas gavo si pagal "nenatūralios" selekcijos dėsnį". Žuvo narsiausias, savarankiausias, o išliko paklusnieji senosios biurokratijos nariai. "Kai šitokiems patenka valdžia, jie labai gerai moka ją išlaikyti, tačiau nenumano kas su ja veikti". Ir šitokio režimo tikslas bėra išsilaikymas. "Nelieskit mūsų, neliesim jūsų". Biurokratiškajam elitui įstatyminės būklės kūrimas tiesiog nemalonus. O jos norėtų ir vidurinioji klasė, ir tarptautinis gyvenimas, konvencijos reikalauja.

Iš čia ir kyla, tarp ko kita, savotiški sovietų teisinio gyvenimo reiškiniai: neteisinis persekiojimas, selektyvūs arba parodomieji teismai, žmonių uždarymas į psichiatrines ligonines.

Pastarųjų 15 metų įvykiuose kai kas linkęs įžiūrėti prispaudos sistemos atsileidimą, "socializmo humanizaciją", įsitikinimą, kad "protas nugalės", "viskas bus gerai". Autoriaus išvada: "Manau, kad visos amerikiečių viltys apie Sovietų Sąjungą yra paremtos šitokiu naiviu galvoju."

Kai pernai metais iš Maskvos buvo tremiami užsienio žurnalistai (po Čekoslovakijos įvykių), autorius kalbėjęs su savo bičiuliu, "Washington Star" korespondentu, vienu iš geriausiai pažįstančių sovietinę tikrovę amerikiečių ir vienu iš paskutiniųjų užsiliusių spaudos atstovų. Taigi jis, misteris Shub, išaiškines, kad šioje komplikuotoje būklėje bus sušauktas partijos centro komiteto plenumo susirinkimas ir būsiąs parengtas nuosaikus ir protingas politinis kursas. Tai neįvyko; tačiau ištrėmė misterį Shub.

"Ir jis laikėsi išpūsto amerikiečių tikėjimo į protingas permainas, kurios tačiau, aišku, tik ten įmanomos, kur gyvenimas iš pagrindų, nors ir dalinai, pagrįstas racionaliais pamatais".

Tat ar iš viso galima kalbėti apie kokias demokratinio judėjimo perspektyvas Rusijoje? Sakysim, yra gyventojų nepasitenkinimo, kuris tačiau pasyvus. (Yra net toks paradoksas:

režimas tiek deda pastangų, kad žmonės net kalbėti nedrįstų, o po to taip išvysto aparatą, kuris sektų ir pranešintų, ką žmonės kalba). Yra nepasitenkinimo dėl mažų atlyginimų, butų stokos, prievartinių registracijų ir t. t., tačiau rusas iš viso, sako autorius, nepribrendęs savivaldai, asmens laisvei bei su tuo susijusia atsakomybe. "Net ir pragmatinės laisvės idėjoje rusas įžiūri ne tiek galimumą susikurti sau gerą gyvenimą, kiek pavojų, kad koks gudruolis ja pasinaudos jo sąskaiton".

Daugumai rusų žodis *laisvė* yra žodžio *betvarkė* sinonimas. O gerbimas individo teisių, kaip tokių, tiesiog siaubą kelia. Respektuoti galima jėgą, autoritetą, net išsimokslinimą arba intelektą; neįtikėtina, kad žmogaus asmenybė turėtų kokios vertės.

Be to, žmonėms idiegta priešingybė tarp sąvokų visuomeniška, bendruomeniška ir privati, lyg tarp didinga, svarbu ir — nenatūralu, egoistiška.

Tat rusams stinga pozityvių idėjų, išskyrus savybę *stipri valdžia*. Laimė, kad juose dar išlikę *teisybės* pajautimas. Už teisybę galima ir ant laužo lipti, bet ne už teisę daryti taip, kaip trokšti.

Bėda tik, kad rusų teisybės pajautimas motyvuojamas nepakentimu visko pranašesnio. Tai yra kaimiečių kilmės žmonėms būdinga. Kai eilinis rusas pamatys, kad jis gyvena blogiau už savo kaimyną, jis stengsis ne savo gyvenimą pakelti, bet kaimyną susmukdyti.

Jėgos ir teisybės idėjos, kurias masės suvokia, yra demokratijai priešingos. Čia remiamasi individualizmu. Tačiau reikalingas blogio ir gėrio supratimas, kai žmogui palie ma pačiam tvarkytis. O krikščioniškoji etika rusuose išnyko, marksistinės nė nebuvo, tat ir sugrižtama į caristinę ideologiją didžiarusiškojo nacionalizmo, su jam būdingom jėgom bei ekspansijos ambicijom.

Šitokioj ideologijoj jau reikalingi išorės priešai. Jie ir atidengti: amerikietiškieji imperialistai, antisovietiniai elementai (žydai, kiniečiai...). Tačiau šitokia ideologija krašte kuriame rusų yra mažiau negu pusė, yra labai pavojinga.

Tat viduje ideologijos gaivinimui visdėlto tenka taikstyti su stiprėjančiais didžiarusiškumo jausmais. Jų režimui nereikia inspiruoti, pakanka, kad jie toleruojami. Jie patys spontaniškai bręsta ir jų centre esantis įsitikinimas mesijanišku Rusijos vaidmeniu bei nepakanta visko, kas nerusiška.

Šioje būklėje net ir reformistinė ideologija Sovietuose pasirodo esanti liberalinė. Tai yra kraštutinio konformizmo, prisitaikymo dvasios apraiška: "Vėliau viskas pagerės, o dabar reikia gyventi."

Kuo vadovautis tačiau gyvenant be religijos ir moralės? Lieka tik didžiarusiškas pasitikėjimas jų jėga bei režimu, kurio jie net patys prisibijo. Užtat aišku, pasak autoriaus, dėl ko rusų daugumas abejingai pažiūrėjo į Čekoslovakijos invaziją. O net apgailestavo tai, kad kiniečiai nebuvo nubausti už brovimasi prie Usuri upės 1969 metų kovo mėnesį.

Šitai įvertinus būklę, nesunku įsivaizduoti, kokiomis formomis ir kuriomis kryptimis pasireikštų liaudies nepasitenkinimas, jei režimui išsprūstų vadžios. 1905 - 7 metų bei 1917 - 20 metų rusų revoliucijų siaubai tada atrodytų, palyginus, idilijomis", teigia autorius, ir mes neturime pagrindo tam prieštauti, nes atsime name, kas darėsi, kai rusai, vokiečių sumušti, traukėsi.

(Pabaiga sekančiame numeryje)

Faustas Kirša

PELENAI

PIRMOJI GIESMĖ

(Tęsinys; pradžia žiūr. LD 1964 m. sausio mėn.)

Būk sveikas, vėl sapnuos karalių mielas krašte,
Tave nakties vagiai užplūdo teist ir teršti,
Užplūdo juodos nagos, žvairūs paakiai,
Nors tu tiesa kaišeis ir kruvinai verkei,
Užplūdo amžių gėdai, pragarui ir kerštui,
Užplūdo su naganais, grandimis ir varžtais,
Užplūdo amžių bokštus žerti pelenais,
Užplūdo artojų smūgiais kruvinais...

Užplūdo klaidžios mintys, pažadai, suktybės,
Nužmoginta tiesa ir išpūstos didybės,
Ir širdis užvertė tamsos rūkų kalnais...

Angiai sušliūrinio tėvynę mano gražią
Ir suvertė kapam kiekvieną seną ežią:
Ir sodas — nebe sodas, rožė — ne gėlė,
Net niaukiasi kapuos saugi tėvų vėlė.
Išvydę po laukus klajojančiąją erkę,
Šermukšniai ir žilvičiai vieškeliuose verkė.
Lietuviška širdis jautresnė už lapus
Nelinko svetimiems, kur vėjas ją papūs.

Ir atnašas, ir sąnašas, kaip žemės nuodus,
Gyvybei sėmė smegenys ir valgių puodai,
O rytdiena dainavo kančią ir kapus...

Mačiau tuos ežerus, kur žuvys saulėj žaidė:
Krantus kaip veidrodin šviesion gelmėn nuleidę,
Jie tvino ramumu ir paguoda darbuos...
Bet kilo panieka ir priešas drumstė juos, —
Ir šypsena jauna ant išsvajoto kranto
Su randais kruvinais partizanų parkrenta...
Be iškilmių vestuvėms, be maldų kapams
Jaunystė tavo! Tik didi auka laikams...

Gyvenimas — vienos dienos skaistus žibintas,
Kaip varpas skamba dar, bedugnėn nuskandintas;
Tik drėgno grumsto graužas žėri palaikams...

Klaikus birželis mums, nors žiedo pats skaistumas!
Visi lizdai pilni, o koks gurklių sotumas!
Ir lobiuose kiekvienai garbanai vertė,
Ir dvelkia dilgėlė puveklinė kertė!

Sodriai išėjo žmonės vaisių pasitikti,
Palikę gruodo dienai erzelius ir pyktį.
Dubuo pakvipo žiedu ir vitaminu.
Taip smulkūs akiai rodės metraščiai kainų!..

Jėga ir raumenys! Dvasia ir amžinybė!
Gyvenimas ir grožis! Meilė ir brolybė!
Kiek daug, kiek daug keliuos gajumo skiemenų!

Nutįso slibinai: ugnis, šarvai ir badas,
Ir pagieža ir žodžių svetimų kaskados;
Išalkę kraujo kilo vėliavų ženklai
Ir keršto baimę sėjo šmėkliškai akiai;
Kieno akla širdis, aklos malonės guolin
Ant brolio ašarų kaip žvėrys raustis puolė;
Didžiai grožėjosi su ginklais prieš minias,
Pažaidę garbę, pažadus ir krūtines...

Visi stiebai iškėlė kruvinas marškones,
Bet trūko išminties, žmogaus širdies ir skonio...
Melagiai skelbė pekliškai kreivas žinias.

Birželis nesaugiai skambėjo ir žydėjo...
Vėl dulkes užnešė ant javo ir pjovėjo...
Jau urzgia motorai, — tai dvylikta nakties:
Vėl hunų padermė skubiai kaimus užlies...
“Vagiai namuos!” nubudęs šaukė senas tėvas.
Pašonės ūkavo. Dauboj kvepėjo ievos.
Diena be rytdienos... Kaip pakirsti stuobriai.
Sustojo vyrai, moterys, vaikai — būriai!..

Iškrito širdys... “Sibirai!” kaip trenksmas trenkė
Ties praraja, tarp žodžių, skambančių nešvankiai,
Ir rūmuos pašvęstuos, ir kvepiančiam ore...

Languos tik šmėklos raivėsi: šautuvai, pikės...
Šuo pravirko. Klykė žąsys ir avikės.
Jau motina pakibo tėvui ant pečių,
Stati vaikai ant lovų verkė paryčiui,
Jaunimas drąsą kėlė raumenų sveikatai.
Visų viena mintis: “Nejau mus skersti keta?”
Medžioklė pradėta: už sprando ir plaukų
Į motorų plokštes juos mėtė nuo takų.

Kai kas dar meldė Dievą, kitas kryžių daigstė,
Bet valdė ašaras naganas ir pagaikštis.
Koks džiaugsmas aziatui! Hunui neklaiku!..

Užgriuvo šiurpios mintys ant pečių darbingų!
Po ratais žemė kėlė maršą gedulingą.
Tėvų laukai nukaito varpų kupini,
Kur žagrės lankstėsi ant kalno ir slėny...
Tėvai su plaštakom kančioj akis užspaudė,
Žvalaus jaunimo priesaikom krūtinės gaudė:
“Mes neišmirsime kaip vandeny druska:
Ant priešų mirštančio iškils teisės ranka!”

Ir paukštis žino, kur ir kaip jis lizdą kraustys,
Bet tu, žmogau, žinai: tave prakeiks ir kaustys.
Ir veltui tavo šauksmas: “Viešpatie, už ką?”

☒ Dvi ištraukos iš “Pelenų” esame suasdinę L D žurnalo 1962 m. rugsėjo mėn. ir 1964 m. sausio mėn. numeriuose.

Balzeko lietuvių kultūros muziejus

Prieš ketverius metus — 1966 m. birželio mėn. 22 d. — Čikagoje, Stanley Balzeko, Jr. pastangomis įsteigtas ir atidarytas Balzeko *Lietuvių Kultūros Muziejus*. Atidarymo iškilmėse dalyvavo garbės svečiai: Lietuvos diplomatinės šefas min. Stasys Lozoraitis, Lietuvos atstovas Washingtone Juozas Kajeckas, Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis, J. E. vyskupas Vincentas Brizgys, Čikagos meras R. Daley, JAV senatoriai E. Dirksenas ir P. Douglas, filmų aktorė lietuvaitė Rūta Lee-Kilmonytė ir kt.

Muziejaus pagrindan padėta vienas atminimo, buvusio čikagiešio, žinomo įvairių lietuviškų senienų rinkėjo vėlionies dr. Al. Račkaus rinkiniai, kuriuos išigijo atpirkdamas St. Balzekas, Jr.

Steigdamas šį muziejų, St. Balzekas, Jr. vadovavosi ne vien tik asmeniškai mėgėjiška ambicija — turėti „savo“ muziejų, bet visai sąmoningai norėdamas pasitarnauti lietuvių tautai, iškeliant ir pabrėžiant gražią, didingą jos praeitį, išsaugoti būsimoms kartoms tai, kas istoriškai vertinga ir gausiai sukauptais eksponatais saviems ir svetimiesiems parodyti Lietuvos praeitį, jos kultūros gyvenimą ir kūrybą vaizduojančią medžiagą. Tuo būdu jis realizavo daug metų savo puoselėtą svajonę pagerbti tautą ir šalį, iš

kurios jo tėvai ir jis pats yra kilęs.

Jaunas muziejus, nuolatiniu jo įsteigėjo rūpesčiu ir triūsu yra gražiai išsiplėtęs, praturtėjęs vertingais eksponatais ir techniškai gražiai, moderniai sutvarkytas.

Senosios kartos imigrantai lietuviai kaip ir naujieji ateiviai, po II-jo pas. karo čia atsiradę, bolševizmo grėsmėj beesiskirdami su savo tėvyne, bučiuodami ir graudžiomis ašaromis laistydami gimtąją žemę, kiekvienas savo gimtosios šalies, savo tėviškės atminimui pasiėmė nors mažą jos dalelę: kas kryželį, rūpintojėlį, šv. paveikslėlį, kas statulėlę, kas tautinių audinių — staltiesę, lovatiesę, rankšluostį, juostą, takelį, tautinį kostiumą „kantičką“, maldaknygę, šiaip kokią lietuvišką knygą, kalendorių, ar vėl koki savo giminei ar tautai brangaus atminimo daiktą, arba, pagaliau, gimtosios žemės, kurioje augo, kurią kaip gerą motiną mylėjo, už kurią ne vienas kariavo ir aukojosi, saują...

Gyvenimo ratui besisukant, viskas keičiasi: senieji persikeldami amžinybėn, visas savo brangiausias gimtosios šalies relikvijas simbolius palieka... Čia gimiai palikuonys jų jau nebevertina, jais nesidomi, ir nebrangina tų simbolių, prie kurių tė-

Į Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejų įėjus. Kairėje matyti „Gedimino sapno“ skulptūra-maketą, kurią padarė Čikagos aukštesn. mokyklos mokiniai ir padovanojo muziejui.

Entering Balzekas' Lithuanian Cultural Museum in Chicago.

vai ir senoliai buvo prisirišę. Ne kartą lengva širdimi jas, kaip „bevertes“, sunaikina arba kitu būdu praranda.

Stasys Balzekas, Jr., nuoširdžiai besisielodamas išgelbėti tokį pinigais neįkainojamą kultūros turtą, per spaudą ir asmeniškais kontaktais per žmones skelbė to-

kius daiktus renkas į muziejų, ten juos tvarkas, globojas ir saugas. Tuo būdu surinktais eksponatais praturtėjo ir prasiplėtė šis muziejus.

Tose pačiose Balzeko lietuvių kultūros muziejaus patalpose, asmenine Balzeko, Jr. auka, įsteigta lituanistinė biblioteka, kuri

▼ B. L. K. Muziejaus I aukšto vaizdas — be kita ko, matyti biblioteka ir ginklų skyrius; numizmatikos, namų ūkio apyvokos daiktų ir k. skyriai. Ground floor of the Museum with library and arms collections in view.

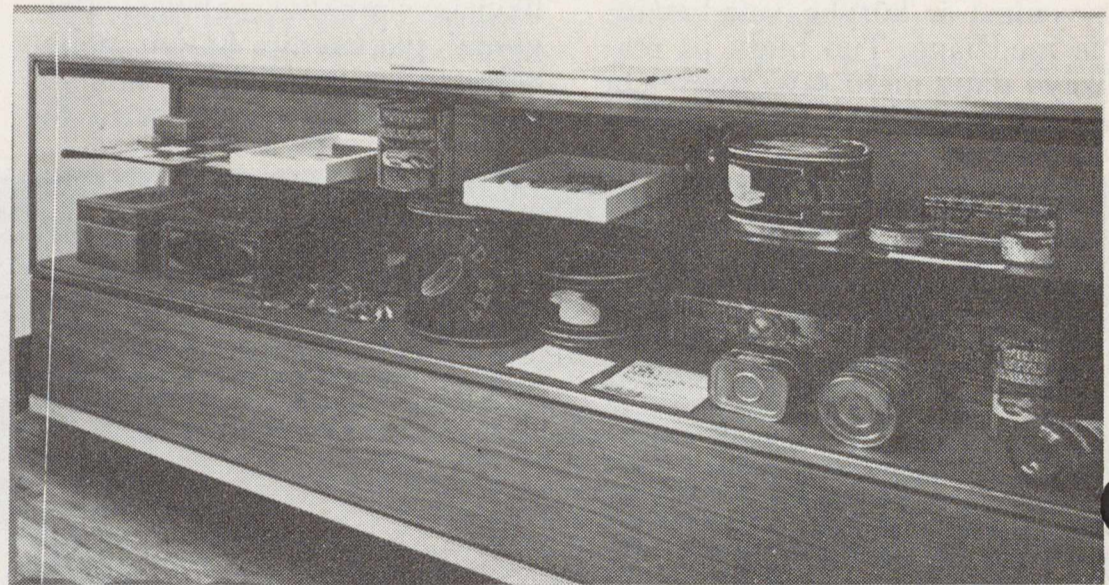

B. L. K. Muziejaus parodų salė (II aukšte).

Second floor of the Museum of Lithuanian Culture — room of exhibits.

➤ Vienas muziejaus stendų, kuriame matome nepriklausomos Lietuvos maisto produktų dirbinius vidaus rinkai ir eksportui.

➤ A stand displaying canned produce of independent Lithuania's industry.

taip pat, kaip ne pelno siekianti kultūrinė institucija, sėkmingai auga ir plečiasi. Nemaža kas, ypač bestudijuojas jaunimas (net ir nemokas lietuviškai, bet lietuvių kilmės, ir net nelietuvių kilmės), įvairiems mokslo darbams ruošti naudojasi šios bibliotekos medžiaga. Bibliotekoje yra nemaža labai vertingų senovės lietuviškų knygų ir raštų (pvz., Lietuvos Statutas ir kt.). Yra taip pat įdomių ir labai vertingų senų lietuviškų žemėlapių.

Šalia bibliotekos veikia savo paskirtimi jai giminingas archyvas, kuriame sutelkta per 1000 įvairių periodinių ir neperiodinių, senų ir vėlesnių metų, įvairiausių lietuvių ir nelietuvių kalba, bet apie Lietuvą arba lietuvių rašančių leidinių — laikraščių, žurnalų, kalendorių, knygų, organizacijų archyvų ir pn. medžiagos, kuria mūsų istorikai, žurnalistai ir kiti rašto žmonės gali pasinaudoti.

Ne šio rašinio tikslas viską išvardinti, kas yra muziejuje. Supažindindamas skaitytoją, čia tepaminėsiu tik svarbesnius eksponatų skyrius ir būdingesnius pačius eksponatus, kuriais lankytojai labiausiai domisi.

Pirmiausia (pirmame aukšte) lankytojo dėmesį patraukia didelė skulptūra "Lietuvos vargo mokykla", to paties vardo Petro Rimšos kūrinio kopija. Išpūdį daro Vilniaus įkūrimo legendinį-

Gedimino sapną vaizduojančios figūros (moksleivių darbo): serija figūrų vaizduoja bemiegančią kunigaikštį Gediminą su visa svita; kiek toliau matyti bestaugias geležinis vilkas... Dažnas nelietuvis lankytojas tais vaizdais labai domisi. Jų prasmes klausia, ir čia yra progos papasakoti iš Lietuvos istorijos nuo seniausių iki šių dienų.

Iš eilės seka ypatingai žiūrovą dominąs Lietuvos "auksas" — natūralaus ir visokių išdirbinių — karolių, auskarų, apyrankių, sagių ir kt. — gintaras. Labiausiai domisi gintaro gabalėliais su įstrigusiais juose vabzdžiais, kurie, kaip atrodo, ir prieš milijonus metų buvę tokie pat kaip ir dabar (muselės, skruzdėlės ir kt.).

Numizmatikos stende gausu įvairių senų ir nepriklausomos Lietuvos laikų lietuviškų monetų ir kapotinių pinigų (Bar money), ypač iš XVI-XVII amžiaus. Tokių, žinoma, yra ir kitų valstybių, turėjusių kadaise ryšių su Lietuva. Toje pat sekcijoje mato įvairių ordenų ir medalių (s kaspinais ir be jų), kokiais Lietuvai nusipelnę asmenys nepriklausomos Lietuvos vyriausybės būdavo apdovanojami.

Filatelijos sekcijoje yra gražiai (filatelisto Liudo Kairio) sutvarkyta, turtinga nepriklausomos Lietuvos pašto ir žyminio mokesčio (šių dar daug trūksta) žen-

klų kolekcija. Marga, įvairi, įspūdinga mūsų lietuvių rankų darbo, įvairių tautinių kostiumų, raštuotų ir spalvotų audinių, kuriuos mes lietuviai taip mėgstame, kuriais puošiamės (pvz., vyrų kaklaryšiai, juostos) ir kuriais taip didžiuojamės.

Čia pat besidomintieji gali pamatyti ir kai kuriuos įtaisus, kuriais senovėje verpta ir austa. Yra ratelis, vadinamas kalvartu (ar kalvaratu) su linu kuodeliu ir gražių audėjų, besidarbuojančių audimo staklėse, padidintos foto nuotraukos.

Turtingas yra karo dievaičio — ginklų skyrius. Čia be įvairių senovės šaunamų ir "šaltų", smo-

giamų (spragilų, kuokų, durklų, jiečių) ginklų yra riterių (karininkų) dėvėti šarvai ir žemesniųjų (pagal karinį laipsnį) karių šarvai — liemenės, prie kurių muziejaus lankytojai labai mėgsta fotografuotis. Yra (tik nedaug) ir buvusių nepriklausomos Lietuvos karininkų uniformos atributų.

Medžio išdirbinių sekcijoje, be įvairiausių mūsų prosenelių, senelių ir tėvų vartotų žemės ūkio inventoriaus dalių — medinių arklių, pintinių akėčių, vasarajui privoluoti volo ir kt., — žemės įdirbimo, derliaus nuėmimo, linų "kankinimo" padargų bei namų ūkio apyvokos įrankių, indų, ap-

švietimo (gal teisingiau "pasišvietimo") priemonių: "kamuolinių" žvakių, pirtyse vanojimuisi naudotų beržinių vantų, kuriais ypač domisi miesčionys, tokiais įnagiais nesinaudoję, sau kailio nepėrę...

Tarp kita ko yra čia dūminė šiaudiniu stogu, gana didelio formato, "bakužė samanota" (NN pensininko darbas ir dovana). Prie jos — kaip ir natūroje buvo — gražus kiemelis su rūtų darželiu ir kryžiumi; kiemelis aptvertas "štakietų" tvorele, šulinys su "girgždančia" svirtimi ir mediniu kibiru prie jos.

Turtingas eksponatais yra ir religinis skyrius, kuriame yra nemažas rinkinys lietuviškų kryžių - kryželių, šventųjų stovylių, paveikslėlių, rožinių, malda knygių ir kitokių devocionalijų.

Antrame aukšte randame nenekingą rinkinį mūsų menininkų paveikslų, padidintų foto nuotraukų, šaržų, karikatūrų, litografijų.

Čia pat akį patraukia gabaus savamokslis skulptoriaus rankų darbo iš medžio išdrožinėta šienpiovių ir grėbėjų grupė. Juos bestebint taip ir ima noras užtraukti "Valio dalgelė pro pradalgelį!"

Viename stende matome gaminių kolekciją: tai kai kurių nepriklausomos Lietuvos pramonės prekių pavyzdžiai. Visa tai "stropiai saugo" pilnoje išieginėje uniformoje nepriklausomos Lietuvos policijos tarnautojas (jo tipinga figūrėlė) — "Angelas sargas".

B. L. K. Muziejaus bendradarbiai. Iš kairės (stovi): Stanley Balzekas, jr., muziejaus įsteigėjas, savininkas ir prezidentas; Kostas Karoblis, genealogijos sk. ved. pad., K. Petraukas, spaudos ir foto sk. ved., L: Murelis, bibliotekininko asist., R. Vasiukevičius, muz. biuletenio anglų k. red. pad.; dr. J. Jerome, m. bičiulių dr-jos pirm., L. Kairys, filatelijos sk. ved.; R: Mulokas, architektūros sk. ved. C. V. Baltramaitis, meno dep. ved., Algis Kuraitis, genealogijos sk. ved.; sėdi: F. Zapolis, m. biuletenio anglų k. red., M. Kriaučiūnienė, muz. bičiulių moterų dr-jos pirm., Stanley Balzekas sr., Ann Karlson, m. prez. sekr., E. Bogus, m. kasininkas, Jurgis Kasakaitis, muziejaus bibliotekos ved., fotografas.

Officials, collaborators of the Balzekas Museum of Lithuanian Culture.

Neužmiršti ir "iškeliavusieji" — tai visuomeninėje veikloje pasižymėjusių, lietuvių tautai ir valstybei nusipelnusių asmenų skyrius. Čia matome buv. Lietuvos prezidentus bei kitus garbingo atminimo vyrus: daktarą Al. Račkų, visuomenininką Pr. Gudą, buv. "Naujienų" red. ir visuomenininką dr. P. Grigaitį, kompozitorių J. Bertulį...

Eilė tebegyvenančių žymių visuomenės veikėjų ir darbuotojų fotografinių portretų meninės foto nuotraukos pavidalu žvelgia į besidomintį lankytoją.

Beje, muziejus turi ir nekrologų sistematuotą ir kataloguotą rinkinį, kurio dokumentinė vertė ilgainiui didės.

Be paminėtų eksponatų sekcijų, bibliotekos ir jos filialo — spaudos archyvo, muziejuje beveik be pertraukos nuolat vyksta lietuvių (ir nelietuvių) menininkų paveikslų, įvairių senienų, laikrodžių ir kt. parodos, įvairios paskaitos, kursai. Dažnai demonstruojami kultūriniai ir dokumentiniai filmai.

Be gausių kasdieninių pavienių (ir su šeimomis) lankytojų, muziejuje lankosi moksleivių, skautų, karių, vienuolių ir kt. ekskursijos. Taip pat čia atsilanko Čikagoje nuolat vykstančių įvairių kongresų, suvažiavimų, simpoziumų, parodų dalyviai. Pavyzdžiui, 1968 m. muziejų aplankė (neskaitant vaikų) 33.378 asmenys. Gi 1969 m. lankytojų skaičius buvo žymiai didesnis. Gausūs lankytojai ir šie, 1970-ji metai.

Kasmet muziejuje prieš Kalė-

Dalis B. L. K. Muziejaus religinio skyriaus — raštai, skulptūros ir kt. Department of religion of Museum (in part).

das vyksta kalėdinių eglių iš šiaudelių dekoravimo kursai, o prieš Velykas — mokoma meniškai lietuviškai dažyti margučius. Šių abiejų sričių menu labai domisi ne vien lietuvių moterys — kursančių kartais susirenka tiek, kad erdvoje Balzeko automobilių pardavimo salėse (šalia muziejaus), talpinančiose apie 500 žmonių, pritrūksta vietų!

Muziejui plečiantis, turimo dviejų aukštų namo patalpų jau nebepakanka. Artimiausioje ateityje projektuojama patalpa praplėsti, pristatant reikalui pritaikintą "sparną". (Tam tikslui yra platinamos paramos "plytos", kiekviena po \$10; aukotojo pa-

vardė su plyta bus įmūryta priestato sienon). Muziejaus rėmėjai metinio mokesčio moka po \$6; įmokėję \$100, laikomi amžiniais muziejaus nariais-rėmėjais, ir jų vardai ir pavardės išgraviruotos varinėse lentelėse viešai kaba muziejaus patalpose.

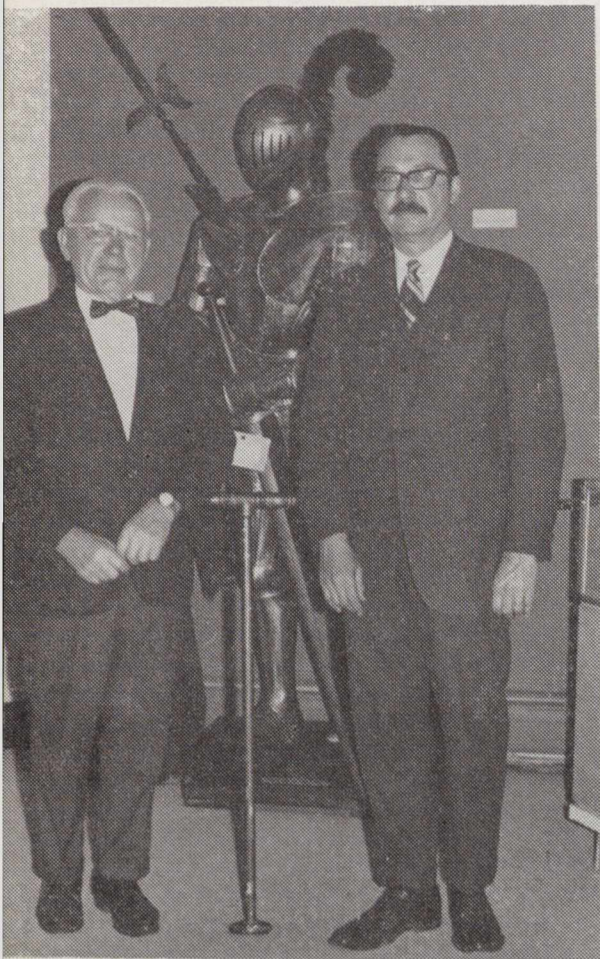
Muziejaus ir archyvo patarnavimu naudojasi ne tik čikagiškiai, bet ir tolimesnių apylinkių bei miestų žmonės: nuolat skamba telefonas — kas nors iš kur nors ir ko nors vis klausia, teiraujasi, ir retai kada lieka nepatenkintas.

Muziejaus "spiritus movens" yra pats jo steigėjas ir savininkas bei prezidentas Stanley Balzekas, Jr., kuris, kaip čia gimis, čia baigęs aukštuosius mokslus ir gabus organizatorius bei daugelio lietuviškų (ir amerikietišku) organizacijų narys, turi labai pla-

Pabaiga 14 psl.

A. Laucevičius, bibliotekininko I-sis padėjėjas, L. Murelis, II-sis pad. ir Jurgis Kasakaitis, bibliotekos dir. (visi trys diplomuoti teisininkai, Lietuvoje buvę teisėjais). Keturias — dr. J. Jerome, muz. bičiulių dr-jos pirm.
Foto J. Kasakaitis

Stanley Balzekas, tėvas, ir Stanley Balzekas, sūnus, BLK muziejaus steigėjas ir savininkas.

S. Balzekas, senior, with his son Stanley, junior, the initiator and proprietor of the Balzekas Museum of Lithuanian Culture.

čias pažintis su įvairiais aukštais asmenimis ir įvairių įstaigų pareigūnais bei politikais, todėl pasitaikančios kliūtys, sunkumai, problemos, tų pažiūčių dėka, nesunkiai išsprendžiamos.

Muziejaus biblioteką tvarko dipl. teisininkas (neprikl. Lietuvoje buvęs teisėjas), Čikagos universitete baigęs bibliotekininkystės mokslo kursą, Jurgis Kasakaitis. Muziejaus meno reikalų direktorius yra Kazimieras Baltramaitis, naujesiems ateiviams lietuviams gerai pažįstamas iš stovyklų Vokietijoje laikų, kai jis buvo Amerikos specialus UN-ROS valdininkas DP reikalams ir nuoširdžiai rūpinosi lietuviais. (Jis vienu metu yra studijavęs Kaune Vytauto Didžiojo universitete, puikiai moka lietuviškai). Paskutiniu metu steigiamas architektūros skyrius, kurio direktorium sutiko būti arch. Rimas E. Mulokas.

Visoms kitoms muziejaus tarnybos šakoms tvarkyti yra atskiri pareigūnai.

Neperijodiškai muziejus išleidžia anglų k. savo veiklos apžvalginį biuletinį "Museum Review". Spauda informuojama atskiromis korespondencijomis ir iliustracine medžiaga.

Muziejus veikia septynias dienas savaitėje (visada ir per didžiąsias šventes) nuo 1 val. iki 4 val. 30 min. p.p.

Adresas: Balzekas Museum of Lithuanian Culture, 4012 South Archer Ave., Chicago, Ill. 60632.

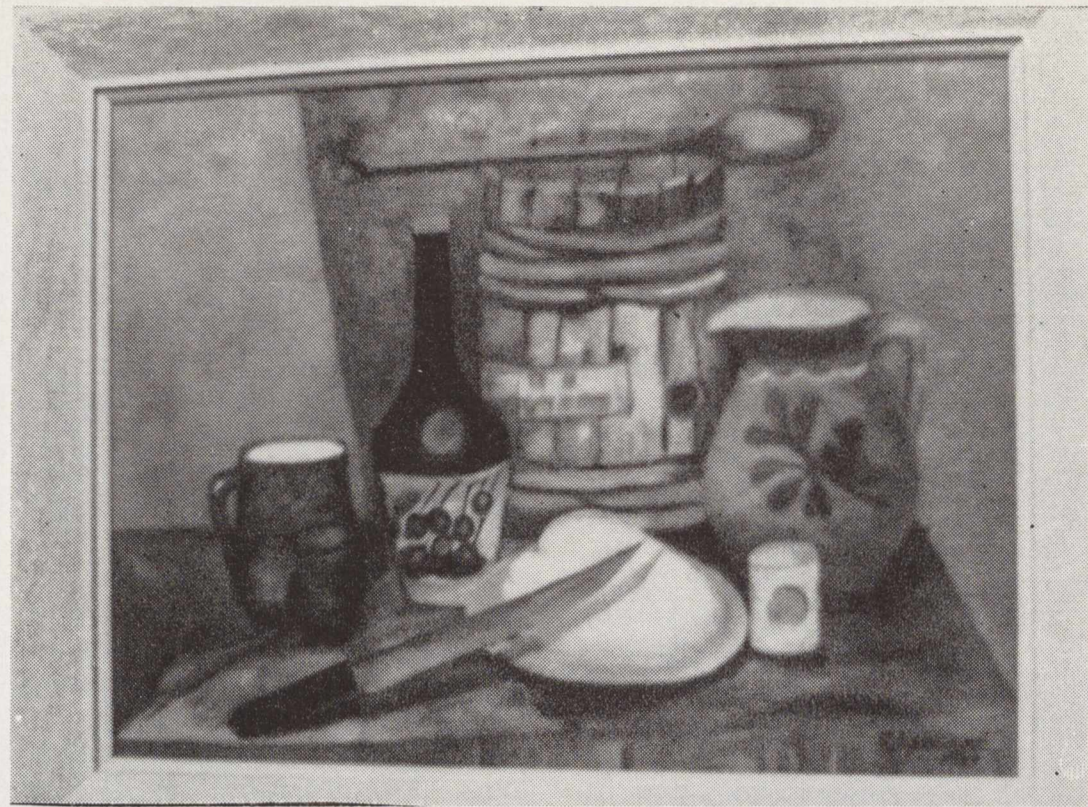
Konstantinas Petrauskas

VEIDAI IR VAIZDAI

(Faces and Places)

G. Laucienė
Natiurmortas / Stille Life

Genovaitės Laucienės natiurmortas su sūriu (aliejus) yra vienas iš keletos atsiųstų LD redakcijai darbų nuotraukų parodyti jaunos dailininkės tapybiniam išskaidymams. Ji piešia peizažus, temati-

nus paveikslus, fantastiką ir abstraktus, daugusia aliejiniais dažais.

Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas su Filipinų senat. Gil J. Puyat, Maniloje; iš dešinės — R. G. Vildžius.

President of VLIK, Dr. J. K. Valiūnas, (right) discussing Lithuanian affairs in Manila with senator Gil J. Puyat.

Inž. Emanuelis Jarašūnas, pakviestas College at Long Beach nuo šio rudens dėstyti medžiagos atsparumą inžinerijos departamente.

Inž. Jarašūnas mokslus baigė Kalifornijos valst. kolegiją Long Beach mieste, yra registruotas profesionalas inžinierius Kalifornijos valst.. Šiuo metu vadovauja inž. skyriui Titan Engineering Co. ir yra liet. b-vės Rūta Inc. pirm-kas.

E. Jarašūnas, Chief Engineer in Titan Eng. Co. and President of Rūta, Inc., is invited to lecture at California State College, Long Beach, starting this autumn.

Lietuvių Bendruomenės Hartfordo apygardos neseniai įvykęs suvažiavimas išrinko naują 1970-71 metams valdybą: Vilius Bražėnas — pirm., inž. Valerijonas Balčiūnas — vicep., ir atstovas politiniams reikalams, Zita Dapkienė — protokolų. sekr., Eda Bražėnienė — koresp. sekr., A. Gruzdis — išd., Pr. Gaižutis — at-

stovas švietimo ir kultūros reik., A. Žemaitis — atst. jaunimo reik., A. Dragunevičius — atstovas informacijai ir J. Valiušaitis — narys...

Nuotraukoje — suvažiavimo dalyviai, kurių tarpe matome (vidury, sėdi): c. v. pirm. dr. P. Vileišis, buv. apyg. pirm. inž. V. Balčiūnas, sekr. Zita Dakienė ir kt. (j. m.)

The newly elected Board of the Lithuanian Community, District of Hartford, Conn. Foto A. Jarašūnas

Seated in the center are: Dr. P. Vileišis, chairman of the Central Board; V. Bražėnas, newly elected district Board chairman, V. Balčiūnas, vicechairman, and earlier chrm., Z. Dapkienė, secretary.

PABALTIJO TAUTŲ KULTŪRINĖ PARODĄ TRENTONE UŽDARANT.

Nuotraukoje iš kairės: J. S. Kleiner, vienas iš Trentono vieš. bibliotekos viršininkų, inž. Valentinas Melinis, Tarybos pirm., Dorothea Simonson, estų atstovė, G. S. Naples, Trentono miesto atstovas (councilman), Avo Simonson Jr., Arija Ziedinš, latvė, Juhan Simonson, Tarybos sekretorius, A. Donis, Tarybos kasininkas, Marytė Melinytė, P. Puronas, T. narys.

Concluding the Baltic Cultural Exhibition in Trenton, N.J., (L. to r.): head of circulation dept. of Trenton Free Public Library; chairman of Lithuanian Council; an Estonian; a town councilman, a Latvian, and Lithuanian Council board members.

PABALTIJO MOTERŲ TARYBOS SUSIRINKIMAS NEW YORKE

Pabaltijo Moterų Tarybos susirinkime, New Yorke, kalba M. Preminger, atstovaudama Gabon valstybę ir 102 milijonus amerikiečių moterų.

Sėdi iš kairės buv. pirm. estė Mall Jurma, dabart. pirm. Galia žilionienė ir latvių deleg. pirm. H. Ozolinš. Foto L. Tamošaitis

Mme Preminger, representative of Gabon, speaks at the Baltic Women's Council meeting.

zinš; Estonian Consul in New York & Mrs. A. Linkhorst; Mme O. Preminger, Consul of Gabon; Gen. Consul of Lithuania & Mrs. A. Simutis; Mrs. E. Valiūnas and Mrs. S. Jasaitis; President of the Women in Exile Assoc., Mme M. Detar and her husband.

Pabaltijo Moterų Tarybos suvažiavime. Sėdi (ratu iš kairės): PET pirm. latvis A. Berzinš, su poniu, estų konsulas New Yorke A. Linkhorst su žmona, Gabon konsulė O. Preminger, Lietuvos gen. konsulas New Yorke A. Simutis su žmona, E. Valiūnienė, S. Jasaitienė, Moterų egzilyje Sąjungos pirm. Marija Detar su savo vyru.

Foto L. Tamošaitis

Convention of the Baltic Women's Council —

Circling from left: The Latvian chairman of ACEN & Mrs. A. Ber-

Baltimorės vyrų choras "Daina" su dirigente Lelija Bekerskiene ir pranešėja Ramune Buivyte. "Dainos" choras gyvuoja dar tik antruosius metus bet jau sėmingai pasirodė su koncertu ir aktyviai dalyvauja lietuviškų parengimų programose ir bažnyčioje gieda lietuviškas Mišias.

Šiuo metu choras rengia naują programą rudens koncertui, be to, rengiasi išvykoms po JAV rytines valstybes.

Nuotraukoje: I eilėje — Ben Karpis, Jonas Kazlauskas, Vytas Mildažis, Stasys Rutkauskas, Ramunė Buivyte, Lelija Bekerskienė, Jonas Raškauskas, Vytas Dulys, Algirdas Rimkevičius, I. Kučiauskas; II-je eilėje — Gordon Matulionis, Kazys Sadauskas, Justas Buivytis, Alf. Adomaitis, kun. Antanas Dranginis, Vladas Bačanskas, Albertas Juškus.

Members of "Daina", a male chorus in Baltimore, with their lady-conductor and announcer. Two years in existence the chorus has had successful concert performances and actively participates in church singing.

PABALTIJO MOTERŲ TARYBOJE

š. m. balandžio 26 d. New Yorke, Estų Namuose, įvyko Pabaltijo Moterų Tarybos susirinkimas, kurio metu paminėta Tarybos 25 metų veikimo sukaktis.

P. M. Taryba apjungia lietuves, latves ir estes moteris. Organizacija yra pilnateisis tarptautinės organizacijos — General Federation of Women's Clubs narys. Minėta federacija apjungia 11 milijonų įvairių tautybių moterų. Taryba glaudžiai bendradarbiauja su JAV veikiančiomis moterų organizacijomis, ypač su Europos Moterų Egzilyje Taryba, Moterų už Laisvę, be to, dar palaiko ryšius su PAT (Pavergtųjų Europos Tautų) Seimu.

Pabalt. Moterų Tarybos metiniame susirinkime du pabaltiečių konsulai (estų ir lietuvių). Abu kalbėjo pabaltiečių bendravimo klausimu. Lietuvos gen. konsulas Simutis nurodė, kad "mūsų balsas, net 30 metų nuo Lietuvos pavergimo praėjus, dėl nenuilstamų mūsų organizacijų pastangų dėka vis dar nenuslopinamas."

Pasibaigus ligšiolinės pirmininkės estės Mall Jurma vadovavimo

tarpsniui, nauja pirmininke išrinkta lietuvė Galia žilionienė.

Ji savo kalboje nurodė, kad Taryba, kaip ir kitos organizacijos, siekia trijų Pabaltijo kraštų laisvės ir nepriklausomybės. P. žilionienė įspėjo dėl vadinamų "taikos judėjimų" ir kad ji juos išjungė komunistų agentai dažnai idealizmą skelbiančius judėjimus nukreipia smurto keliu. Kėlė reikalą kuo aktyviau išsiskverbti į amerikiečių ir kt. spaudą.

Naujoji pirmininkė G. žilionienė birželio mėn. pradžioje vyks į San Antonio, Texas valst., dalyvauti General Federation of Women's Clubs konferencijoje; rugsėjo mėn. 29-30 d. ji vyks į Washingtoną dalyvauti valst. departamento rengiamoje konferencijoje užsienio politikos klausimais.

Gegužės mėn. iš New Yorke į Japoniją išvyko Pabaltijo Moterų Tarybos narė M. Samatienė, — ji Japonijoje atstovaus lietuvišioms moterims ir sueis į kontaktą su Moterų Fed. Japonijos Magnolijos klubu.

(V. A.)

Los Angeles šv. Kazimiero parapijos rengiamoje lietuvių dienoje

birželio 21 d., be koncertinės programos, kurioje šalia vietinių meno ir muzikos jėgų (Birutė Dabšienė, R. Apeikytė, Budriūno vedamas par. choras...) dalyvauja svečias iš Čikagos sol Jonas Vaznelis, bus dar 5 individualios dailininkų parodos — savo kūrinius išstato: Pr. Gasparonis V. Kasiulis, I. Peterienė, A. Petrikonis, O. Šablauskienė.

V. Kasiulis, gyvenęs Paryžiuje dailininkas, kelias atvejais pristatytas LD skaitytojams, susilaukęs pasaulinio garso, jokių mūsų "rekomendacijų" nereikalingas; tapytojas A. Petrikonis, iš Čikagos, neseniai turėjęs parodą Bostone, ten buvo palankiai priimtas ir gerai įvertintas; O. Šablauskienė iš Montrealio darbų esame spausdinę LD žurnale ir pristatę kaip originalios išraiškos, grakščią grafikę, linktančią į abstraktą, bet nepametantią sąsajos su šiuo pasauliu; tai nauja dailininkė, paskutiniu metu surengusi parodas Šveicarijoje (Bodensee Galerie) ir Vokietijoje (Hamburge, Galerie fuer zeitgenossische Kunst); Ilona Peterienė, neseniai baigusi mokslą ir jau turėjusi keletą pasirodymų, pristatoma šiame numeryje; su nauju skulptorium P. Gasparoniu mūsų skaitytojams teko susipažinti š. m. balandžio m. nr.

— Gegužės 24 d. įvykusiame Lietuvių Fondo narių susirinkime buvo tartasi dėl naujų fondo vajeaus paspartinimo priemonių; nutarta rengti koncertą su nariu pagerbimo vakariene. Dvejus metus vadovavusiam fondo vajeaus komitetui Bern. Brazdžioniui iš pareigų atsisakius, nauju pirmininku išrinktas arch. E. Arbas, kuris sudarys naują komitetą ir toliau vykdys narių telkimo vaju.

Komiteto sąstatas bus paskelbtas vėliau.

— Kun. dr. P. Celiešius, keletą metų gyvenęs ir darbavęs Los Angeles lietuvių kolonijoje, šį pavasarį išvyko į Vokietiją darbuotis vysk. A. Deksnio žinioje, Vakarų Europos Lietuvių Sielovados Tarnyboje. Jis iš ten redakcijai jau atsiuntė ką tik Tarnybos išleista jo brošiūrą: "Ar Bažnyčia gali klysti?"

— Galima gauti senesnių metų įvairių atskirų LD numerių.

Pasinaudokite proga, kurie norite sudaryti pilnus LD žurnalo komplektus.

Betvarkant administracijos archyvą, yra likę įvairių metų atskirų LD numerių. Asmenys, kurie norėtų gauti atskirų nr., parašykite administracijai ir nurodykite, kokių nr. reikia. Supakavimo ir pašto išlaidoms pridėkite už kiekv. nr. po 10 centų; galite siųsti ir pašto ženklais.

"Lietuvių Dienų"

PIKNIKAS

šiais metais įvyksta rugsėjo 13 d.

įprastoje vietoje —
McCarran Parke.
(Burbank, California)

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12—12:45 val. p. p.
Liet. Radijo valandėlės klubo pirm. Stasė Pautienienė, sekr. A. Skirius, išd. J. Motiejūnas. Programos ved. S. Pautienienė, 841 Stanford St., Santa Monica, Ca. 90403
Telef.: 828-3779

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WFMM 93,1 mgcl.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus**,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore, Md. 21227; Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpiet.
AM 1430 klc., FM 107.9 megaciklų
WHIL Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE
INSURANCE

Jei reikia apdrausti
namus, automobilį, gyvybę ir pn.,
pirkti ar parduoti nuosavybę,
Telefonuokite NO 4-2919

arba apsilankykite įstaigoje

4366 Sunset Blvd., Los Angeles,
California 90029.

LIETUVIŲ FONDAS

6643 So. Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629
Tel. 778-2858 (A. c. 312)

Lietuvių Fondas laukia kiekvieno mūsų įnašo — šimto ar tūkstančio. Stokime į fondą su tokiu įnašu, su kokiu dabar galime — nelaukime, kada praturtėsime ar kada turėsime "atliekamų" pinigų. Fondas sudaromas ne iš "liekanų", ne iš nereikalingų pinigų, bet iš lietuviškos širdies, iš lietuviybės reikalų supratimo, iš aukos, kurią lietuvis skiria lietuvybei ir Lietuvai dabar.

Pakeitę adresą, tuojau praneškite, kad nesusitrukdytų žurnalo siuntimas.

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m., vedama **Stepono ir Valentino Minkų**, girdima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m. Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio 10 val. — 11 val. priešpiet.
Šeštadienį ir sekmadienį 8:00 — 9:30.
"Vakaruškos" pirmad. vak. 7:00 — 8:00.
Visos programos iš
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: Hemlock 4-2413.

MARGUTIS

Seniausia liet. radijo programa Amerikoje. Įsteigta muz. A. Vanagaičio 1928 m. Kasdien 8 val. — 9 val. vakaro (išskyrus šeštadienius ir sekmadienius) Programos vedėjas **Petras Petrutis**. Transliuojama iš nuosavos studijos 2422 W. Marquette Rr., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: GR 6-2242; GR 6-2271.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Prorama
TĖVYNĖS GARSAI
Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro per WXEN-FM stotį 106,5 mc..
Vedėjas **Juozas Stempužis**.
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telef.: 382-9268.

Detroit, Mich.

LITHUANIAN MELODIES RADIO HOUR
lietuvių radijo valanda 2 kartu savaitėje— antradienį ir ketvirtadienį — 8 iki 9 v. v. e. s. t. Detroito WMZK-FM st. - banga 98
vedėjas — **ralph valatka**
17696 warwick detroit, mich. 48219
tel. 537-5550

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE
WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8 val. — 9 val. ryto.
Išlaiko Radijo Klubas.
Klubo pirm. — inž. **Vacys Urbonas**.
17175 Gaylord Ave., Detroit, Mich. 48240
Telefonas: KE 7-9642.
Programos redaktoriai ir pranešėjai:
Jonas Kiščionas — 846-4245; **Kazys Gegelis** — 535-6683; **Rožė Ražauskienė** — 278-1353; **Stasys Garliauskas**—TA 6-1385; **Antanas Janušis** — VE 5-8317.

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WBMI - FM 95.7 mc.
Kiekv. sekmadienį 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius**.
273 Victoria Rr., Hartford, Conn.
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey
"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kiekv. šeštad. 5 — 6 v. p.p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc. ir 97.9 meg. FM.
Direktorius **Jokubas J. Stukas**,
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)

Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k. per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM pirmad vak. 8:05 — 9:00 — 89.5 mg.
Vedėjas **J. J. Stukas**.

"LAISVĖS ŽIBURYS"
Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: **Romas Kezys**, 62-15 69 place,
Middle Village, N. Y. 11379.
Telefonas: TW 4-1288.

Philadelphia, Pa.
Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir paveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas"
1203 Green St., Phila., Pa. 19123.
Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa.
The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 152

Rochester, N. Y.
Kultūrinė lietuviška valandėlė
Sekmadieniais 9—9:30 val. ryto
per WCMF-FM, 96,5 mc.
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas.
Klubo valdyba: **Pr. Puidokas**, pirm., 580
Wilkins St., (14521); **A. Cieminis**, vicep.;
R. Kiršteinas, sek. 229 Nester St. (14621);
V. Žmuidzinis, išd., L. Laukaitienė, narė.
Programų vedėjai: **O. Adomaitienė**, **A. Cieminis**, **V. ir N. Draugeliai**, **A. Dziakonas**, **St. Ilgūnas**, **R. Kiršteinas**, **Br. Krokys**, **V. ir B. Litvinai**, **J. Šipaila**, **D. Šturilienė**, **V. Žmuidzinis**.

Waterbury, Conn.
LIETUVIŲ RADIO PARTIJA
WBRY, Waterbury, 1590 kilocycles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:10—7:00.
Programos vedėjas ir direktorius
John D. Adams (Adomaitis).
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708.
Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada
LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas **L. Stankevičius**.
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada
TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
Radijo programa girdima
kiekvieną šeštadienį 3:30 — 4:30 p. p.
iš Oakville stoties CHWO — banga 1250.
Programos vedėjas **Jonas R. Simanavičius**.
175 Parkside Dr., Toronto 3, Ont.
Telefonas: 534-1274.

Roma, Italia
ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius**.
Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia
Programa transliuojama 8 kartus savaitėje. Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku ir kiekv. vakarą 20:15-20:30 Lietuvos laik.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas**.
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio CITA DEL VATICANO.

MALONĖKITE TUOJAU PRANEŠTI
APIE JŪSŲ RADIO PROGRAMŲ LAIKO, ASMENŲ, ADRESŲ IR KT. PASIKEITIMUS.

The Lithuanian girl-scout company "Pušynas" of Washington, D.C., organized the traditional St. Casimir Market Day this year in the suburb of Lanham, Md. The affair merited three stories by Phyllis O'Neil, which were printed together with this picture in the local "County News".

Pictured looking at hardboiled eggs which were etched as well as designed with beeswax and called "Margutis", are from left — Nida Liogys, Jolanta Sužiedėlis, scout leader Regina Petrutis, staff member Aldona Bačkaitis and Lina Kindurys.

Photo by Phyllis O'Neil

Iš Washingtono skaučių suruoštos Kaziuko mugės, kurią pastebėjo ir amerikiečių spauda.

Iš kairės: Nida Liogytė, Jolanta Sužiedėlytė, "Pušyno" draugovės draugininkė Regina Petrutienė, Lina Kinderytė, jaunesniųjų skaučių programis vedėja, liet. vyr. skaučių paskaitininkė Aldona Bačkaitienė.

We protest in the Name of Silent Nations

Memorandum evaluating the commemoration of Lenin's Anniversary by Unesco and the UN

In the Soviet Union, the 100th anniversary of the birth of Lenin produced a very extensive flood of books and articles in the regimented press. ¹⁾ Their documentary value, their success in the clarification of Lenin's personality or his policy is negligible. Many statements and documents about Lenin published in one place were contradicted in others. ²⁾ One has to conclude that the only purpose of his overloud celebration was to emphasize that the Soviet system needs a hero and a leader (Fuehrer, Vozjd) and to serve him with cheap political hagiography. ³⁾ As neither Lenin's nor his writings are suitable for a truly humane portrait, it had to be painted superficially. ⁴⁾

The day of the anniversary itself, April 22nd, was very anticlimactic in the opinion of the world press. While the rulling circles indulged in speeches, subjectwise often remote from the supposed celebration, the citizens went about their usual working day's regimented duties. ⁵⁾

From the information received in the free world, one has to conclude that Lenin's anniversary, though prescribed by the rulling circles and dutifully performed by the working press,

was commemorated very indifferently by the inhabitants of the USSR. The Soviet citizen today is much more interested in the happenings in the Kremlin where a new leader seems about to come forward. ⁶⁾

The international forum, on the contrary, has produced a scandal unbelievable in its falsity, reverberation and effects.

Soviet representatives began with UNESCO as early as March, 1968, proposing the celebration of Lenin's anniversary. Lenin was dressed up in highly glowing terms to fit the United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization. The reckless adjectives proclaimed Lenin a "founder of the first socialist State, outstanding scholar, and prominent humanist". ⁷⁾

The USSR never was nor is it now a socialist state; therefore, the dictatorship Lenin planned to create and began to organize, upon a serious analysis can be labeled anything but a socialist state. Lenin was never a scholar. The best proof is his own writings, all 50 volumes of them. Lenin was a complete antithesis of humanism. The proofs: he created and eulogized Cheka, basing his power on unlimited terror. ⁸⁾; he gave orders to shoot the accused without any investigation ⁹⁾; he was ready to annihilate 9/10 of the population for the sake of success ¹⁰⁾; he bluntly said that it is better to annihilate 100 innocent people than to let one guilty go ¹¹⁾.

Prepared by Rev. Norbert J. Trepša, vice-president of the United Baltic Appeal, Inc.

Anatole Kairys
CURRICULUM VITAE

A comical tragedy in two acts

Copyright by author

Part Fifth

Continued from the April issue

Don't take it ill that I can't come to help you open the door — I just have no time. Thank you for your invitation but I shall not take part in the convention — I have no time. Open it yourself, do it without me this time... (*Leaving out the beginning words of another sentence*) I cannot... shall not come... will not be present... have no time... have no spare money... have no time... no money...

VOICE FROM AUDIENCE:

Hey, you!

SVAJŪNAS:

Yes, please...

VOICE FROM AUDIENCE:

You are disgracing the ideal of liberty!

SVAJŪNAS:

I am only reading my brother's letter, sir.

VOICE FROM AUDIENCE:

And how are you holding the placard?

SVAJŪNAS:

(*Taking a look*) I see nothing...

VOICE FROM AUDIENCE:

See nothing, you super-duper patriot! Your liberty is head downward! What! (*Returning to his seat*)

SVAJŪNAS:

(*Aware*) Oh, excuse me... What a misunderstanding... (*Trying to set the placard right but it is always turning upside down again, and so for several times. SVAJŪNĒ appears from the left side of the low wall. She is now about 40 years old, yet she comes out dressed as a seventeen year old girl and is counting her steps*)

SVAJŪNĒ:

And so, and so, and so...

SVAJŪNAS:

Svajūne, what are you doing?

SVAJŪNĒ:

Don't you think it's time for *you* to change too?

SVAJŪNAS:

I have nothing against that, only this dress of yours...

SVAJŪNĒ:

I am modelling.

SVAJŪNAS:

Modelling?

SVAJŪNĒ:

We have tried everything, my dear. There is not much left to do. Take a serious look at me — I am altogether different now. (*She make a full turn, walks across the stage, performs several figures, etc*)

SVAJŪNAS:

Darling, to be a model at your age... Shouldn't we dim the lights?..

SVAJŪNĒ:

We can never guess where our luck is awaiting, or at what moment. All my life I hoped to be a model. And what did you wish to be, my dearest?

SVAJŪNAS:

I wanted to be a professor, and I became a clown.

SVAJŪNĒ:

Now we are both equal.

(*Enter the LADY IN BLACK. She is impersonating the deputy's deputy of the General Correspondent.*)

She is escorted by the Messenger Clerk. Her apparel is half feminine, half masculine, yet all in black. The Lady in Black proceeds slowly, posing, her head lifted as though to conceal her face, yet Svajūnas and Svajūnė recognize her)

MESSENGER CLERK:

Your attention, please!

SVAJŪNAS:

It is she? (*Turning the placard toward her*)

SVAJŪNĒ:

(*Seized by fright*) Yes...

MESSENGER CLERK:

The deputy's deputy of the General Correspondent!

LADY IN BLACK: (*To the Messenger Clerk*) Eh?

SVAJŪNAS:

She cannot hear?!

SVAJŪNĒ:

Nor can she see!

LADY IN BLACK:

(*To the Messenger Clerk*) Eh?

MESSENGER CLERK:

She can hear and she can see, sir and madam, only she doesn't understand your language.

SVAJŪNAS:

How will we come to an understanding?

MESSENGER CLERK:

I'll act as interpreter. Be curt and make yourself clear, please.

SVAJŪNAS:

(*After a pause*) Honorable ladies and gentlemen. Twenty-five years ago we came to this hotel and were given a hallway room. The room promised to ourselves is still being occupied. We implore your intervention! Remove the occupationist from our room! (*The Messenger Clerk signals him to halt*)

MESSENGER CLERK:

(*Translating*) Mr. Svajūnas and his wife are expressing their cordial thanks to you, mister deputy's deputy of the General Correspondent, for the roof and shelter that you have provided them. They understandingly appreciate your friendly protective hand and wish to enjoy the same sympathy of yours in the future too. (*To Svajūnas*) Continue.

SVAJŪNĒ:

Svajūnas... (*She is trying to attract her husband's attention to the erroneous translation, only he is unheeding of her*)

SVAJŪNAS:

We are being deprecated as being sorrowful, discontented. We are reproached as lacking enthusiasm for life. That we know not laughter. Feel no gladness. We are not happy. Actually we are all that — because we are still living in a passage hall room.

HESSENGER CLERK:

(*Translating*) Mr. and Mrs. Svajūnas have attached themselves, bodily and with their entire souls, to the exploitation of all their unlimited advantages, and with eyes that are sure of their faith they vision their future's brightness. Professing the principle of free enterprise, they only regret that the prices of automobiles have gone up, that the purchasing power of the dollar has deteriorated and that share quotations have catastrophically dropped on the stock market. (*To Svajūnas*) Continue.

MEMORANDUM

Continued from page 17

UNESCO is supposed "to promote collaboration among nations through education, science, and culture in order to further justice, rule of law and human rights and freedom without distinction of sex, language, or religion." ¹²) It is beyond comprehension how men of culture, science and true concern for human freedom, representing free nations, meeting in the UNESCO General Conference, could stoop so low as to proclaim Lenin and his created regime "humanitarian", and involve themselves in active commemoration of his anniversary. The term "collaboration" in the charter of UNESCO reminds one, in its present context, of the very special meaning of collaboration with another ignoble dictator of not so long ago.

Even more surprising was Resolution 16(XXV) of the United Nations Commission of Human Rights welcoming the UNESCO decision "to make arrangements" for the celebration of Lenin's anniversary because of "the historical influence of his humanistic ideas and activity on the development and realization of economic, social, and cultural rights" ¹³).

This statement is not an empty form of polite condescension on a solemn occasion to a superficially known and remote country. This is a proclamation of acceptance of Lenin's cruel and inhuman ideology, as well as his own ¹⁴) and his successors' practices. Economic, social, and cultural rights of people were betrayed by Lenin himself and by the Soviet regime ever since, as the Commission of Human Rights should well know ¹⁵). Is that how the United Nations understand the Human Rights? Is the world now to read the Declaration of Human Rights with the Soviet dictionary in hand? Is every oppressed nation now to accept Soviet "liberation" and "progressive government", "moral is what is good for the proletarian dictatorship" ¹⁶), "religion is opium for the people" ¹⁷), the Iron Curtain, trials of writers and intellectuals, camps of forced labor, insane asylums as places of punishment, the occupation of Estonia, Latvia, and Lithuania in 1940, suppression of the Hungarian Revolution in 1956, and the rape of Czechoslovakia in 1968 as acceptable — — — nay, even as a norm of human rights as understood by the United Nations Commission on Human Rights?

...The culminating point in this psychosis of Lenin's glorification was the message from the Secretary General of the UN, U Thant, to the Symposium of Lenin in Tampere, Finland, on April 6, 1970. It was delivered by Leonid

Continued next page

SVAJŪNAS:

This is the reason why we are picketing. Sometimes with the heads up and sometimes with them upside down. And we shall continue to picket until the doors are widely opened to us — the same as to Arabians, Asians, Africans... For the freedom of Laughter! For independent Joy! We demand that the promises given us be kept! We demand a separate room!

MESSENGER CLERK:

(*Translating*) Mr. and Mrs. Svajūnas in gratitude for their bread and salt solemnly promise to be good citizens, to work double shifts daily, honestly pay their state taxes and to vote for your honorable candidacy in the coming elections. SVAJŪNĒ: (*In panic*) Do you hear that, do you hear it!

MESSENGER CLERK:

Your audition is over. Thank you. (*He is escorting the Lady in Black and leaves with her*)

SVAJŪNAS:

The curriculum vitae of on exile.

SVAJŪNĒ:

Right down to a word.

SVAJŪNAS:

And I have had such faith in...

SVAJŪNĒ:

So have I.

SVAJŪNAS:

He spoke very diplomatically, however.

SVAJŪNĒ:

I couldn't understand a single word!

SVAJŪNAS:

We aren't diplomats, dearest. (*Suddenly*) The deputy's deputy is not the end of it. Prepare yourself for a journey.

SVAJŪNĒ:

A journey? To where?

SVAJŪNAS:

To search for the truth.

SVAJŪNĒ:

Around the world?

SVAJŪNAS:

Around the hotel.

SVAJŪNĒ:

Splendid (*Kissing him gaily*)

SVAJŪNAS:

Make up our itinerary while I go and prepare for the trip. (*He vanishes behind the low fence from right. Strains of music are heard, delicate but tragic as though in ascension of the staircase of time, with no hope of returning*)

SVAJŪNĒ:

All traveling is delightful yet ours was extremely so. A story unique. Something to tell your children putting them to bed — even they couldn't believe that this ever happened.

The places were superb: red carpets, green armchairs, expensive furniture pieces gilt draped. Our fear was of remaining too long. The people were exceptionally kind. Pampering to all our wishes, promising to fulfill them all. Their speech was a fairy tale and we were left without any answers. It was like music, tape recorded.

Everywhere we were invited, received, had pictures of us taken. Arriving at the receptions we usually never met the hosts — that was protocol and nothing could be done about it... And looking over the newspapers we never came across our pictures in them, though we were always being followed by crowds of cameramen... I would not suspect that the apparent picture taking of us was make-believe, to delude ourselves, yet the plain fact I must state as it was.

Orchestras would play only 'til the door was reached and beyond that — not a drop of sound!

We participated in prayers and invocations with senates, assemblies, congresses. Our letters, our petitions and the millions of signatures we presented were entered with dignity into exquisite files (*The music ceases*) Noticing by our faces that we were still dissatisfied people would ask us in surprise: is there anything lacking? What else do you wish from us? (*An irony*) Yes, what else do we wish for?

(*She disappears behind the wall from the right side, while SVAJŪNAS enters from its left. Ten years have elapsed. He appears aged and somewhat tired, though still wholesome in spirit even if there is a note of resignation in his voice...*)

SVAJŪNAS:

And so we returned. We have not much time to stay... Several more years and we will be home for good... All that my wife has been saying about our traveling, during it and after... (*a pause*) 'tis but a fine facade of a worthless edifice. Inside it's something else, altogether different...

To avoid embarrassment talking about our travels I've named them study trips. This holds some truth for I have learnt a lot and found out even more. I'll disclose to you a deep secret, one that I have withheld even from my wife: *we have come not from the right place and not at the right moment*. This, men, is something where the roots are sound but unfit the soil! *Not at the right time and not from the right place*, is what my sentence says reversed, yet what good does that do.

Everybody around us was busy with his chores. so much of such filthy refuse had heaped up throughout the thousands of years that people were running about in panic having lost all traces of their individual identity... On one floor a daughter was beating her mother for having given birth to her, on another-faulty drainage of the regal place was causing the trouble, and elsewhere still a harem was undergoing liquidation...

With the world in such predicaments the problem of the exile appeared neither important, nor serious. I didn't know what to do with myself, I didn't know where to go. Where was truth hiding its face and why was it behaving so? The end of the journey appeared in sight. A painful, sorrowful end, yet one with as many hopes as the beginning had been. The pain, the sorrow forced me to descend to the underground. What was it that I found there?

(*Another film is projected, this time a new one, a production equipped with the latest achievements in sound, music, vision. The plot of the film: in the center of a gigantic cave two GENTLEMEN are seated, both dressed in red and each fenced off by an IRON CURTAIN from the other. Their boots are so huge that they obstruct to see the person wearing them. These boots are being shined with white brushes by 124 Boot Blacks, all dwarfs, dressed in black and having for heads — numbers. [There are as many Boot Blacks as there are members of the United Nations minus two]. They are moving about on their knees, following each other in a circle; having cleaned the boots of one GENTLEMAN, they leap over the IRON CURTAIN to reach the other GENTLEMAN. At times a firing of shots is heard. Occasionally they succeed in getting over to the other side, sometimes they don't. The successful ones succumb to their knees before the new GENTLEMAN and perform their boot black duties, which done they join the procession of the Boot Blacks. Not every Boot Black is doing his job conscientiously: some are shining the boots while others are soiling them, so that the shining operation never comes to an end. This*

MEMORANDUM

Continued from page 18

Kutakov, the Under-Secretary-General for Political and Security Council Affairs. It reads as if written by a Pravda columnist and even he would be reluctant to sign his name to this exaggerated glorification. Yet it was read by L. Kutakov in the name of U Thant, who even to this day has not dissociated himself from the statements of his "message".

We omit the glorification of Lenin's personality, of his "mind of great clarity", his "harmonious" combination of thinker and of practitioner. All those who lived with Lenin or who have the patience to plunge into the endless loquacious journalese of his writings, know that he was ready for any compromise in his obsession with power; confuse¹⁸), contradictory¹⁹), and deliberately mendacious in his programmatic statements²⁰); cruel, inconsiderate and inhuman in consolidating his dictatorship.

No amount of whitewash, whether it comes from the Kremlin or in the name of the Secretary General of the UN, can change the historical truth — the drab, small personality of Lenin. Nor should anyone have doubts about what objective historians will say about Lenin and his successors of today, when mankind will have emerged from the smog of present confusion and pretense.

It is a sorry sight that so many statesmen of the free world, supposedly discerning, informed and of good will, with this scandal of Lenin's anniversary have prepared for themselves a very special niche in history.

But the message of Secretary General U Thant contains also statements provoking immediate, resolute and uncompromising protests. These statements are an insult to all freedom loving nations, particularly to the nations now oppressed by the Soviet regime and imprisoned in the colonial empire of the USSR. These statements are also a direct betrayal of the basic principles laid in the foundation of the UN itself.

The Secretary General says that Lenin's ideas "not only have found their expression in the achievements of the Soviet people, but have also won the recognition and acclaim of many countries and peoples". Presuming, evidently, that the "ideals of peace and peaceful co-existence among states" are Lenin's invention and Soviet practice, U Thant declares that they "have won wide-spread international acceptance and they are in line with the aims of the United Nations Charter". After enumerating "the noble aims of the United Nations", U Thant asserts that "Lenin's im-

Continued — page 21

grotesque "perpetuum mobile" of blackening the boots of the ONE, the leaping over the curtain, the blackening of the boots of the OTHER, leaping over the curtain again and shining the boots of the first ONE anew -- goes on as repeatedly as a funeral ritual or a fatalistic music rhythm and involves all into self-destruction. Discipline amongst the BOOT BLACKS is upheld by threat of force: a glaring light that cascades down vertically detains them from escaping or liberating themselves from the slavery of boot blacking.

A NOTE: The shots of firearms and the iron curtain has nothing to do with the Berlin Wall or any events pertaining to it.

The film is concluded. A pause. SVAJŪNĒ returns. She is ten years older, too: composed, acquiesced to her fate, cool and realistic in her manner of speech)

SVAJŪNĒ:

And so life has gone by. It had been a happy one, I dare not complain. We amused ourselves, we amused others.

SVAJŪNAS:

Even in a passageway room, with you it was not a miserable one. To be sure, the door had not been opened, yet on our way to our goal we left no stone unturned.

SVAJŪNĒ:

And everyone knows over the whole hotel that we are living in a passageway room, we are receiving cables and letters of commiseration by the thousands daily.

SVAJŪNAS:

Yes, dearest, it is a great victory...

(LADY IN BLACK enters. Again she is dressed in black, as earlier, but her appearance is now different than her earlier one. Nevertheless, our heroes instantly recognize her)

LADY IN BLACK:

Mr. and Mrs. Svajūnas?

SVAJŪNAS:

Yes.

LADY IN BLACK:

I am a collector of antiques. The museum of numismatics has delegated me to inquire whether you have any German coins?

SVAJŪNĒ:

(Horried) German coins?

LADY IN BLACK:

And belt buttons, too?

SVAJŪNAS:

How could we have German coins and belt buttons?

LADY IN BLACK:

If you have no coins or belt buttons, perhaps you have some swastikas?

SVAJŪNĒ:

Swastikas?

LADY IN BLACK:

Decorations of the nazis.

SVAJŪNAS:

Our fingers haven't touched such things!

LADY IN BLACK:

You are upset, sir, madam?!

SVAJŪNAS:

And you are insulting us! Slandering insinuations!

LADY IN BLACK:

I am purchasing antiques, that's all. I am searching for stars and crosses of the Nazi Party, collecting fascist insignias...

SVAJŪNĒ:

My God...

(She faints. The LADY IN BLACK leaves with a chuckle of irony. Svajūnas is attending to his wife)

SVAJŪNAS:

Svajūne...

SVAJŪNĒ:

(Recovering) She thinks, she thinks... that we...

SVAJŪNAS:

Calm down, calm down...

SVAJŪNĒ:

Do you understand why the door doesn't open? Why the room isn't released? Do you understand now?

SVAJŪNAS:

Yes, I do, darling, I do...

SVAJŪNĒ:

We are held to be nazis! Fascists! She is branding us as war criminals!

(Svajūnas closes her mouth as they fall embracing each other. Both are weeping in silence)

Now a BOY and a GIRL enter. The Boy is 14, and the Girl is 12 years old. Both are carrying small bags. They stop at the middle of the awning and are looking around in all directions, surprised, perhaps lost. The Girl hides behind the Boy and imitates whatever he is doing, only she does not reply to any questions.

BOY:

This... looks very much like...

(SVAJŪNAS and SVAJŪNĒ have focused all their attention on the two youngsters as if they were sent by heaven for comfort in this hour of misfortune and despair. The children are the embodiment of their hopes)

SVAJŪNAS:

Where are you going to?

BOY:

We have come here.

SVAJŪNAS:

To here?

BOY:

A serviceman showed us this place and told us to wait.

SVAJŪNĒ:

To wait? (Her face is stricken by fear)

BOY:

(Not grasping the question, he remains silent)

SVAJŪNAS:

How long were you told to wait?

BOY:

Until there is a room vacant.

SVAJŪNĒ:

God, oh God, have mercy...

SVAJŪNAS:

What are you carrying here?

BOY:

Some toys.

SVAJŪNĒ:

The fourth generation!

SVAJŪNAS:

Where are you coming from with so many toys?

BOY:

From Dreamland.

SVAJŪNAS:

So you are coming from Dreamland... Step closer, I want to get a good look at you... (The children approach him) You are looking for a room, eh?

BOY:

Yes.

(To be continued)

MEMORANDUM

Continued from page 19

portant contribution to the advancement of human rights and fundamental freedoms has been widely recognized".²⁾

Neither naiveté, misinformation, nor signing of a text prepared by an undersecretary without perusing it, can excuse the Secretary General from the responsibility of letting such statements be published in his name.

There is no "Soviet" people. There are Estonians, Latvians³⁾, Lithuanians, Ukrainians, Byelorussians, Georgians, Jews⁴⁾, Armenians, Russians, and tens of other nations, betrayed, annexed, occupied, oppressed by the might of arms and political police⁵⁾. There are also Crimean Tartars and Ingush and others, deported from their homelands and dispersed.

No nation, no country of its free will ever decided to end its freedom and to become a colonized, oppressed part of an empire. No country, no nation ever freely acclaimed Soviet "liberation" or voted for admission into the Soviet prison of nations. U Thant conveniently forgot the most scandalous case of "acclaim" when the results of the "elections" in Latvia were published in Great Britain the day before elections even took place!

For the official spokesman of the UN, whose charter declares that every nation — large or small — has the right to be free, to say that Lenin's ideals and Soviet practices "in line with the aims of the UN charter", is not only a betrayal of the Charter, but also the destruction of the only authority in the world to which the oppressed nations attach their hope — the United Nations. If the United Nations are to be identified with the "ideals" of Lenin and the Soviets, what hope is there left?

What has happened to the memory of the Secretary General when he asserts that Lenin and the Soviets make "important contribution to the advancement of human rights and fundamental freedoms"? What member of the United Nations is most often accused of disregard of all human rights and freedoms? Is there one single human right and freedom that is practiced in the USSR according to the definition of the UN?

The message of the Secretary General is simply unbelievable and there is no possible excuse for its content or its existence. It has to be most vigorously protested. We have to protest it in the name of the silent nations of Estonia, Latvia, and Lithuania, and all the other nations under the yoke of Lenin and his successors' oppression. We have to protest it also because we do not believe that

Continued on page 21

A view of the sea-resort Cranż (Kranats) in occupied East Prussia renamed by the Russians as Zelenogradsk. — Rusų okupuotas Rytprūsių kurortas Ccranż (Krantas), prie pietinio Kuršių Marių galo, pavadintas rusiškai Zelenogradsk.

Red Army infantry attacking Germans. — Rusų pėstininkai puola vokiečius.

3. The historical Teutonic castle of Marienburg in Westpreussen was given to Poland. — Garsioji kryžiuočių Marienburgo pilis rusų atiduota valdyti Lenkijai.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

Part CXXV

By Antanas Bernotas

Russians, pushing Germans back along a wide front from the Baltic to the Black Sea, re-occupied in summer and fall of 1944 Lithuania and both the other Baltic states — Estonia and Latvia, too. Again the communist regime with its orders of the first occupation of 1940-41 were enforced. Continuing their march southward and westward, the Russians occupied Poland and eastern Germany. In spring of 1945 they reached Berlin and marching further on, reached a line, settled upon earlier with their western allies — USA, Great Britain and France.

Poland was allowed some independence, but with a communist controlled government. Her eastern lands, however, alongside with the city of Lwow, which had been taken away in the earlier war of 1939, were not returned to her. They were now attached to the Ukrainian and White-Russian soviet "republics". As a compensation for the lost eastern territories, Poland received other ones, several times larger, cut off from eastern Germany. Thus the Polish administration now reached the line of the rivers Oder-Neisse, comprising the entire Silesia and, to the north-west — a part of the German province of Brandenburg and the entire Pomerania (including such important cities as Breslau and Stettin). The afore said territories had either never belonged to historical Poland, or, as in case of part of Pomerania, Poland had ruled these lands for only several years and many centuries ago. The population was therefore German or, as in part of Silesia, only partly of Polish origin, and from centuries ago fully Germanized. Poland also retrieved the so-called "Corridor of Danzig", which had belonged to her until 1939; and got back the once free city of Danzig as well. She also received half of Eastern Prussia (westward of Königsberg) and the entire Westpreussen. The German population of these territories partly fled westward before the approaching front or was later driven away by the Poles. Poles have rehabilitated these territories with their own settlers, not even awaiting, what the future peace conference will decide.

Of the rest of the eastern part of Germany (including a sector of Berlin), Soviet Russia created a satellite — Eastern Germany or

so-called DDR (Deutsche Demokratische Republik) The eastern part of East Prussia (or Ostpreussen), that centuries ago had been populated by the old-Prussians, a tribe of Lithuanian descent, and was conquered by the German Teutonic Order in 13th century, was not attached to Lithuania as could naturally have been expected, but was kept by Soviet Russia herself; renamed "Kaliningrad Oblast" it was attached to RSFSR (Central Russian Federal Republic). The local population — Germans and Prussians — either fled westward, or perished during the years of famine, or was deported by the Russians. To the vacated towns and lands Russian settlers and new colonists were brought. The old German or Prussian-Lithuanian names of towns, villages, rivers or lakes were changed to Russian ones, which have nothing to do with the country or its history. For example, the capital of the province Karaliaučius (German: Königsberg) was renamed Kaliningrad, Lithuanian Tilžė (German: Tilsit) received the name of Sovietsk, Ragainė (Ragnit) — Neman, etc. Only the Territory of Klaipėda was returned to Lithuania.

Lithuania also recovered some tiny strips of land on its eastern border, but not all of its territories, as stipulated in its peace treaty with Russia of July 10, 1920. Lithuania did not even regain the so-called "Triangle of Suvalkai" (the Palatinate) which remained under Polish rule as before.

(To be continued)

CLEM'S POLSKIE DELI

★ Specializing in home made fresh and Smoked Polish Sausage, fancy groceries and choice meats.

★ Featuring Imported Krakus Polish hams, beer, wine and groceries.

NOW

Daily from our own new BAKERY-KITCHEN

a variety of Polish pastries and other home made delicacies.

IT's CLEM'S

3002 W. Florence Ave., Los Angeles 759-5058

MEMORANDUM

Continued from page 20
the United Nations are founded on the "ideals" of Lenin and that for 25 years the UN were nothing else but "collaborators" with the Soviets.

NOTES:

¹⁾ Marrison E. Salisbury, "2 Lenins: The Man and the Icon"; *The New York Times*, April 23, 1970.

²⁾ For years, the Soviets denied it, but now *Komsomolskaya Pravda* (Nov. 22, 1969) admits that Lenin was delivered to Russia through Germany in a sealed railroad car. *Pravda* (Nov. 3, 1969), contrary to well known facts, declares that Lenin and other communists prepared the February revolution in Russia; also that Lenin personally prepared the October revolution, while many other earlier published documents show that at that time he was hiding in Finland.

Lyufanov's novel, *The Shortest Road* describes Lenin's and Gorki's friendship in 1887; *Plastinin in Literaturnaya Gazeta* (July 9, 1969) proves that both met for the first time only in 1903, while Maxim Gorki's own memoirs published in *Literaturnaya Rossiya* (Nov. 7, 1969) state that they met for the first time in 1918.

A Dymshits in *Literaturnaya Rossiya* (June 13, 1969) writes that Lenin was a great lover of poetry, his particular favorite being Mayakovsky; Lenin himself said that he does not like Mayakovsky (*Izvestiya*, March 6, 1922) while N. N. Krupskaya is quoted in *Literaturnaya Gazeta* (Dec. 11, 1968) that he never read poetry.

Lenin's photo with a group of soldiers was recently published twice: in *Literaturnaya Gazeta* (July 9, 1969), with the caption "V. I. Lenin in 1919" while the same photo in *Pravda* (Feb. 20, 1970), says: "May 1, 1920, V. I. Lenin is present..."

³⁾ Salisbury, idem; also S. Shurtanov: "The Uljanovs from the Androsov Village" *Literaturnaya Gazeta* (Jan. 14, 1970) tries to prove that Uljanov - Lenin is a descendant of an old Russian peasant family, contrary to all documents and Lenin's own features, proving his Tartar ancestry.

⁴⁾ Bernard Gwertzman: "Lenin Would Have Been First to Say 'Stop'", *The New York Times*, April 26, 1970.

⁵⁾ B. Gwertzman: "Lenin Centennial Ended With a Speech by Kosygin," *The New York Times* (April 23, 1970); *Newsweek* (May 4, 1970, p. 45).

⁶⁾ "Soviet Union: Leadership at the Crossroads", *Time* (May 4, 1970, p. 33ff).

⁷⁾ Text of Message From Secretary General to UNESCO Symposium on Lenin Press Release SG/SM/1232; UNESCO/1930, April 6, 1970

⁸⁾ Lenin, Vol. 25, p. 441 ff Russian Edition).

⁹⁾ Lenin, Speech before Cheka, Jan. 14, 1918.

¹⁰⁾ Lenin, Vol. 11, p. 702 ff (Russian Edition).

¹¹⁾ Lenin, Speech before Cheka, Jan. 14, 1918.

¹²⁾ *Everyman's United Nations*, United Nations, New York, 8th Edition, p. 503.

¹³⁾ Text of Message, idem.

¹⁴⁾ *Dokumenty Vneshnei Politiki SSSR*, Vol. I, pp. 587-88, 612-18, 627-28; Vol. II pp. 76-77.

¹⁵⁾ "Can Lenin's Communism Survive? Russia at Crossroads," *US News & World Report*, April 20, 1970, pp. 66-70.

¹⁶⁾ V. Lenin, *Religion; International Publishers*, New York, 1933, pp. 47-48.

¹⁷⁾ Marx, *Selected Essays*, International Publishers, New York, 1934; Lenin, *Socialism and Religion*, and *On the Significance of Military Materialism*, Selected Works, London, Vol. XI.

¹⁸⁾ Robert Payne, *The Life and Death of Lenin*, Simon and Schuster, 1964, Last Testament, pp. 561-80.

¹⁹⁾ George F. Kennan, *Russian and the West Under Lenin and Stalin*, Little, Brown and Co., Boston, pp. 35-36.

²⁰⁾ Louis Fischer, *The Life of Lenin*, Harper & Row, 1964, pp. 122-24; V. I. Lenin, "The Fundamental Principles of the Communist International and its Second Congress", *Selected Works*, London, 1938, Vol. X, pp. 76-77.

²¹⁾ Text of Message, idem.

²²⁾ Jack Goldfarb, "Riga: Latvia's Playground in a Citadel of Culture", *The New York Times*, April 26, 1970.

²³⁾ Ben Tzion, "On the Jewish Question in the Soviet Union," *The New York Times Magazine*, May 3, 1970, p. 23 ff.

²⁴⁾ Walter Kolarz, *La Russie et ses Colonies*, Frasnelle, Paris, 1954; Frank L. Kluckhohn, *The Naked Rise of Communism*, Monarch Books, 1962, pp. 70-101.

ITALIAN ELTA CHANGES EDITORS

● Dr. Claudio Fincati, noted Italian journalist and Sovietologist took over as editor-in-chief of the "ELTA-Press" bulletin in the Italian language. He replaces Dr. Domenico Rosati who had to assume other duties. Rev. Vincentas Minkevicius remains managing editor.

Bulletins offering information and documentation on current events and problems concerning Lithuanian are published in eight languages:

ELTA INFORMATION SERVICE — English;

ELTA BULLETIN — French;

ELTA - PRESSEDIENST — German;

ELTA - PRESS — Italian;

BOLETINO ELTA — Portuguese;

ELTA — Spanish;

ELTA — Arabic;

ELTOS INFORMACIJOS — Lithuanian.

LITHUANIANS MAKE NEWS

● An exhibition in Chicago of the 32,000 numbered Registered Architects of USA has honored their Lithuanian members **Jonas Mulokas** and **Rimas Mulokas**, for the original model of their Monumental Sanctuary which depicts the war sufferings of Lithuania.

J. Mulokas has received earlier awards, too: for his Lithuanian Church in Maspeth, New York; for his Lithuanian Pavillon for a World Exhibition of Gardens in Germany, etc.

● "The Australian Women's Weekly", whose circulation reaches one million copies, has published colored printings of Lithuanian artefacts in amber and weavings that will be on display at an exhibition of nationalities in Sydney, commemorating the 200th anniversary of the discovery of Australia.

Dr. Algis Kabaila

has been ordained professor of the New South Wales University at Sydney, Australia. The first Lithuanian to reach this status on that continent has been born in Kaunas in 1925. After graduating in Šiauliai, 1943, he studied technical science in Stuttgart (1946-1948), in Melbourne College (1950-1951), and then started lecturing.

In 1959 he made his master's degree and since 1963 took up lecturing at the present University, where in 1967 he received his doctor's degree. Last year he has spent doing research work in Belgium where he had gone with his wife Vida, an artist, and his two sons and a daughter.

Prof. Dr. Algis Kabaila is deeply involved in Lithuanian community and academic life in Australia, a leader of their organizations.

BOOKS OF LITHUANIAN MOTIF

One of today's most prolific authors in German language whose literary work is highly permeated with Catholic ideas, is **Edzard Schaper**. Born 1908 in Ostrowo, near Poznan, a town of historic Lithuania, that belonged to castellan Mathias Radvilas — Schaper had studied music, art and then became a United Press correspondent in pre-war Estonia. He fled to Finland in 1940. Was sentenced to death in absentia by both Russians and E. Germans. He reached Sweden, and since 1947 has settled in Switzerland.

In his journalistic work, a fighter for freedom he is also a fighter against anti-Christ. Depicting sorrow, his writings show no pessimism. His conversion in 1951 to the Catholic Church from Orthodoxy has shaped the religious motifs of his works. Another outstanding feature of his creativity is the national, Lithuanian motif.

"The Beast" (1958) tells of a native of Lithuania Minor and his life in Germany after fleeing from the oncoming Russians. "The Road of the Ghosts" (1958) narrates the life of another Lithuanian, a Catholic from Prussia. "The Homeland of Refugees" (1968) describes a Lithuanian, who was sentenced to 25 years hard labor in Siberia for smuggling books printed in his native language. (From A. Šešplaukis, Ph.D., in "Marian", No. 2, 1970).

● Sponsored by the Canadian Embassy in Washington, D.C., the Lithuanian artists **Anastazija** and **Antanas Tamošaitis** have had their works brought for an exhibition at Washington's National Association of Broadcasters Building. On view are 24 carpets and gobelin tapestries in Lithuanian national style by Mrs. Tamošaitis, and 25 oil paintings by her husband, Antanas Tamošaitis. Two separate, illustrated catalogs of the exhibits are available.

Emily Banks — Girl of Lithuanian Extraction

"Blue-eyed Emily, who is of Irish-Lithuanian extraction, was cast as a fiery Mexican seniorita", wrote E. L. Sullivan in the Boston Sunday Globe, March 2, 1969, in an illustrated article that posed a question whether such a girl could succeed in that endeavor? With her TV films completed (The Restless Man; Death Valley Days; The Understanding), the magazine's answer was: Yes!

During production days Emily had phoned from apacheland to her mother at home in Boston ("I am related to all Lithuanians in Boston", says Emily):

"...after a few moments of conversation mother interjected, suspiciously:

— You sound funny. Have you been drinking?

—No mamacita. I mos' learn thees occent by manana!

Manana — tomorrow has brought Emily Banks success and a great number of regular film performances: Gunfight in Abilene, Manix, Live a Little, Love a Little with Elvis Presley — to name but a few.

Emily Banks with her leading man.

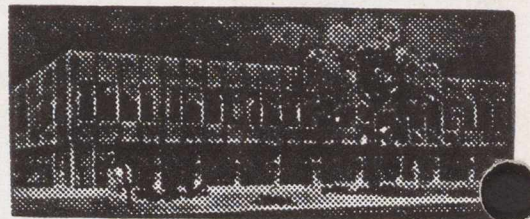
DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90 DIENŲ UŽ VISAS TAUPYMO ŠĄKAITAS

TAIP

TAUPLYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI PASIŪSKITE ČEKĮ DABAR.

5 1/4% UŽ TERMINUOTUS INDELIUS \$7,500.00 ar daugiau

TAUPYMO ŠĄSKAITOS IKI \$15,000 APDRAUSTOS F.S.L.I. ĮSTAIGOSE.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 Ir 242-4395

LADIES AND GENTLEMEN

Remarkable Discovery

Hair formula JIB is Patented in Switzerland and Registered in U.S.A. and Canada, Europa, Germany, Austria. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, Splitting ends, Strengthening Hair, Root growth, and restoring NATURAL HAIR COLOR.

Using JIB you will never be bald or grey. 100% Guaranteed.

Listed in Druggist Red-Blue Book. JIB Medicine Liquid 8 oz. A 16 week supply \$6.00. Money Order, P.P., Send today — JIB LABORATORY

Šveicarijos patentu nr. 458678.

1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill. 60650

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President

2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill.

“... Toliau už spalvų horizonto...”

Ilona Avižienytė-Peterienė

Prie lango / By the Window

Ilona Avižienytė-Peterienė yra jaunosios kartos dailininkė, gimusi Lietuvoje ir 1947 m. su tėvais iš Vokietijos atvykusi į JAV-bes.

Studijas pradėjo Los Angeles, jas tęsė Kalifornijos universitete Berkeley ir Los Angeles, baigdama bakalauro laipsniu.

Jos darbų buvo išstatyta: Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese Čikagoj, UCLA Dicksono meno galerijoje, Lietuvių Dienoj šv. Kazimiero parap. patalpose (1969), Clevelande (rengė Tėvynės Garsų radijo programa, 1969); ir š. m. birželio 21 d. rengiama paroda Lietuvių Dienos

programoje — Šv. Kazimiero parap. patalpose, Los Angeles.

Š. m. sausio mėn. dailininkė priimta į Los Angeles Art Association: jų galerijoje vasario mėnesyje buvo išstatyti paveikslai “New Talents Show” parodoje ir kovo mėn. — “California Landscape Exhibit” parodoje.

Parodos Clevelande proga dail. A. J. Vaikšnoras t. k. taip rašė:

“Ilonos kūriniai pažadina žiūrovo žingeidumą. Nors jos kūrinių idėja ir suvokiama, tačiau kažkas mūsų vaizduotę pažadina įspūdžiams, kurie siekia toliau už spalvų horizonto.”

“... Jos kūrinių objektai yra atpažįstame realistiniame pasaulyje, bet išreikšti ne realistiniu būdu.”

“Paveikslų temos, bent sprendžiant iš pavadinimų, labai įvairios — Žiema, Tulpių medis, Jūra, Madona, Berkeley uostas, Regata, Prie lango ir t. t.”

Ruduo / Fall

A. Baranauskas
**THE
FOREST OF ANYKŠČIAI**

(Anykščių šilelis)

Poema

Angliškai išvertė Nadas Rastenis
(Su liet. originalu)

Redagavo ir įžangos žodį parašė
J. Tininis. Iliustruota medžio raži-
niais. Didelio formato. Puiki dova-
na mūsų studijuojančiam jaunimui
ir amerikiečiams.

Antroji laida

Kaina \$3.50

Ši ir daug kitų lietuviškų knygų

“Lietuvių Dienų” knygyne,

4364 Sunset Blvd., Los Angeles,

Calif. 90029

Telefonai: NO 4-2910; NO 4-2919

THE SEASONS

by

Kristijonas
Donelaitis

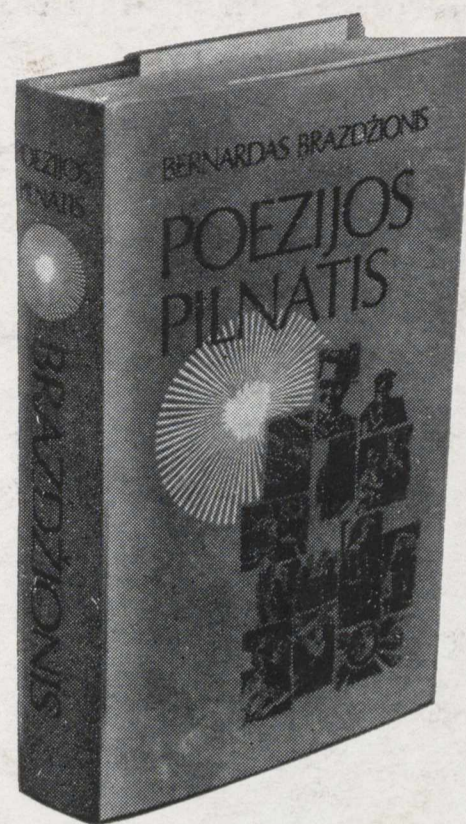
1714-1780

Rendered from the Lithuanian into English verse by

Nadas Rastenis

Published by Lithuanian Days

Price: Hard cover \$4.00, soft cover \$3.00

Meninis apipavidalinimas Alf. Dociaus

Bernardas Brazdžionis, **Poezijos Pilnatis**. Eilėraščių rinktinė, sudaryta iš 12 autoriaus poezijos knygų. Iliustracijos, aplankas ir meninis apipavidalinimas dail. Alf. Dociaus. Su autoriaus portretu, darytu Vyt. Maželio. Išleido “Brazdžionio poezijos rinktinei leisti komitetas”, pirmininkaujamas J. Andriaus, bendradarbiaujant “Lietuvių Dienų” leidyklai, 1970 m. Didelio formato, 592 psl. Kaina \$10.00.

Tai yra vieno mūsų žymiųjų nepriklausomoje Lietuvoje išaugusių poetų 40 kūrybinio darbo metų poezijos rinktinė, išleista jo 60 metų sukakčiai atžymėti. Knygoje yra beveik 500 eilėraščių, atrinktų iš 12 Bern. Brazdžionio poezijos rinkinių; prieš kiekvieną skyrių yra grafinis A. Dociaus piešinys ir knygų, iš kurių parinkti eilėraščiai, viršelio foto nuotrauka su bibliografiniais daviniais. Gale pridėta kalbos, autoriui suteikus literatūros premijas, tarp jų ir Valstybinę literatūros premiją.

Knygai išleisti Los Angeles mieste buvo susidaręs komitetas. Savo žodyje komitetas, tarp kitko, sako: “Kaip Lietuvoje okupacijų metais, taip ir su didele dalimi tautiečių pasitraukęs į Vakarus, Brazdžionis savo kūryba niekad neatitolo nuo Lietuvos. Priešingai, Lietuva ir lietuvis jo kūryboje užėmė pirmąją vietą.”

Beveik 300 mecenatų, sudėjusių iš anksto po \$25 ir po \$100 įrodė, kad poetas lietuvių yra mylimas ir vertinamas. Komitetas jo knygai parūpino luksusinį pavidalą, kokio poetas tikrai yra užsitarnavęs. Tai leidinys, kuris puoš mūsų namų knygų lentynas ir su pasididžiavimu bus galima padovanoti ne tik plačiajame pasauly gyvenančiam tautiečiui, bet ir atvykusiam iš Lietuvos, kur Brazdžionio poezija yra labai vertinama ir nuorašais eina iš rankų į rankas.

Gaunama:

“LIETUVIŲ DIENŲ” LEIDYKLA
4364 Sunset Boulevard
Hollywood, California 90029